

Pohjois-Satakunnan kuntien kotouttamisohjelma 2023-2025

Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Pomarkku ja Siikainen

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
Kotouttamisohjelman tavoitteet	5
Kotouttamisohjelman seuranta	5
Kotouttamisohjelmaa ohjaavat lait, ohjeet ja strategiat	6
Laki kotoutumisen edistämisestä	7
<i>Tiedonsaanti ja tietojärjestelmät</i>	7
<i>Valtionkorvaukset</i>	8
Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy	9
Maahanmuuton tilanne ja pakolaisten vastaanotto	9
Kotoutumisen edistämisen muuttuva toimintaympäristö	13
Kotoutumista tukevat palvelut Pohjois-Satakunnassa	14
Ohjaus- ja neuvontapalvelut	14
Työllisyyspalvelut	15
Maahanmuuttajien palvelut Satakunnan hyvinvointialueella	17
Sosiaalipalvelut	17
Terveyspalvelut	17
Kelan tuet ja palvelut maahanmuuttajille Pohjois-Satakunnassa	18
Digi- ja väestötietovirasto (DVV)	19
Yhteistyö eri toimijoiden kanssa kotoutumisen edistämiseksi	19
Kuntakohtaiset palvelut kotoutumisen tukena	20
JÄMIJÄRVI	20
Kunnan strategia	20
Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä	20
Jämijärven kunnan palvelut kotoutumisen tukena	21
Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen	22
Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö	23
Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy	23
Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet	23
KANKAANPÄÄ	23
Kunnan strategia	23
Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä	24
Kankaanpään kaupungin palvelut kotoutumisen tukena.	24
Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen	28
Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö	36
Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy	37

Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet.....	37
KARVIA	38
Kunnan strategia.....	38
Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.....	39
Karvian kunnan palvelut kotoutumisen tukena	39
Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen.....	40
Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö	42
Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy	42
Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet.....	42
POMARKKU	43
Kunnan strategia.....	43
Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.....	43
Pomarkun kunnan palvelut kotoutumisen tukena	43
Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen.....	44
Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö	47
Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy	47
Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet.....	48
SIIKAINEN	48
Kunnan strategia.....	48
Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.....	48
Siikaisten kunnan palvelut kotoutumisen tukena	49
Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen.....	49
Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö	51
Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy	51
Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet.....	52
Liitteet.....	53
Lähteet	53
Käsitteitä	56
Maahanmuuton toimijat ja vastuut Suomessa	58

JOHDANTO

Kunnan kotouttamisohjelman laatimisen lähtökohtana on laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010). Lain 32 §:n mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

Kotouttamisohjelma tulee ottaa huomioon kuntalain mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Kotouttamisohjelma on keskeinen väline, jolla kunnassa voidaan vaikuttaa kotoutumisen edistämisen sisältöön. Se on strateginen asiakirja siitä, miten maahanmuuttajat erilaisine tarpeineen huomioidaan kunnan palveluissa. Kotouttamisohjelman tarkoitus on edistää kaksisuuntaista kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelman tulee ottaa huomioon kaikki kunnan alueella asuvat maahanmuuttajat oleskelun perusteesta riippumatta. Voimassa oleva kotouttamisohjelma on myös edellytyksenä valtion kunnalle maksamiin korvauksiin kotoutumispalveluiden järjestämisestä kotoutumislain mukaisesti.

Lain velvoitteiden lisäksi kotouttamisohjelma kytkeytyy myös kaupungin strategisen suunnittelun ja seurannan kokonaisuuteen. Kotouttamisohjelma täsmentää ja täydentää kaupungin kehittämistyötä kotoutumisen näkökulmasta.

Edellinen ohjelma: Maahanmuuttajien kotouttamissuunnitelma Pohjois-Satakunta 2018 on laadittu PoSan alueen kuntien yhteisenä suunnitelmana kattaen Kankaanpään kaupungin ja entisen Honkajoen kunnan sekä Jämijärven, Karvian, Pomarkun ja Siikaisten kunnat. Pohjois-Satakunnan kuntien kotouttamisohjelma 2023-2025 on myös laadittu seutukunnallisena ja siinä on huomioitu 1.1.2023 voimaan tulleet kotoutumislain muutokset.¹ Pohjois-Satakunnan kuntien kotouttamisohjelmaa toteuttavat Kankaanpään kaupunki sekä Jämijärven, Karvian, Pomarkun ja Siikaisten kunta.

Edellisen kotouttamissuunnitelman hyväksymisen jälkeen olosuhteet ovat muuttuneet merkittävästi Ukrainan sodan ja hyvinvointialueuudistuksen vuoksi. Kankaanpäähän on 1.8.2022 perustettu vastaanottokeskus, jonka myötä Pohjois-Satakuntaan tulleiden tilapäistä suojelua hakeneiden määrä on yli 450 henkilöä². PoSa:n alueella kotoutumisen palvelut ovat olleet pitkälti sosiaalihuoltopainotteisia ja sosiaalipalveluiden työntekijät ovat vastanneet alkuvaiheen kotouttamisesta ja palveluiden koordinoinnista. Sosiaalihuollon työntekijät siirtyivät hyvinvointi-alueelle vuoden 2023

¹ Seuraavassa ohjelmassa huomioidaan TE24-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen vaikutukset

² Tilanne 14.4.2023.

alussa. Kunnat ovat uudessa tilanteessa pohtiessaan, miten kotoutumislain mukaisia tehtäviä organisoidaan ja resursoidaan jatkossa. Kuntien tehtävät lisääntyvät 1.1.2025 kotoutumislain kokonaisuudistuksen myötä. Kotoutumislain muutokset liittyvät valmisteilla olevaan TE24-uudistukseen, jonka myötä kokonaisvastuu myös työttömien työnhakijoiden (ml. maahanmuuttajataustaiset) palvelujen järjestämisestä on siirtymässä kunnille vuoden 2025 alussa.

Kotouttamiseen liittyvistä keskeisistä käsitteistä on kooste Liitteet -osiossa.

Kotouttamisohjelman valmisteluryhmään kuuluivat Kankaanpään kaupunginjohtaja, elinkeinojohtaja, kehittämisjohtaja, maahanmuutonprojektikoordinaattori ja sivistystoimen maahanmuuttokoordinaattori. Ryhmä linjasi alustavasti kotouttamisohjelman sisältöä maaliskuussa 2023. Kotouttamisohjelman laadintaprosessiin kutsuttiin mukaan laajasti eri toimijoita: seutukunnan kunnat / eri palvelualueiden edustajia, nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, Kela, Poliisi, TE-toimisto, Satakunnan hyvinvointialue, Kankaanpään vastaanottokeskus, Kankaanpään Asunnonhankinta, sekä yritysten, maahanmuuttajien ja kolmannen sektorin edustajia.

Kotouttamisohjelmaa on valmisteltu erilaisissa kokoonpanoissa huhti-toukokuussa 2023. Avoin keskustelutilaisuus kotouttamisohjelmasta järjestettiin Kankaanpääsalissa 3.5.2023. Tilaisuuteen osallistui 17 henkilöä. Kankaanpään kaupungin eri hallintokuntien lisäksi edustettuina olivat mm. nuorisovaltuusto ja vanhusneuvosto, Kankaanpään Opisto, Petäjä-opisto, Pomarkun kunta, Kankaanpään Asunnonhankinta sekä kaksi maahanmuuttajaa / kokemusasiantuntijaa. Lisäksi osa yhteistyötahoista on kommentoinut kotouttamisohjelmaa sähköpostilla. Kotouttamisohjelmaa varten on kartoitettu kehittämistarpeita ja -toimenpiteitä maahanmuuttajien kotoutumisen näkökulmasta.

Kotouttamisohjelman tavoitteet

Pohjois-Satakunnan kuntien kotoutumista edistävän ohjelma 2023-2025 asiakirja

- toimii kotoutumisen edistämisen käsikirjana poliittisille päättäjille, virkamiehille ja kuntalaisille,
- tuottaa yhteistyössä tietoa ja välineitä edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja hyviä väestösuhteita Pohjois-Satakunnassa,
- tuottaa käyttökelpoista tietoa ja välineistöä hallinnon ja käytännön arkeen,
- tukee kotoutumista edistävää työtä
- helpottaa palvelujen ja toiminnan järjestämistä maahanmuuttajien tarpeet huomioon ottaen,
- helpottaa kotoutumisen edistämisen seuranta ja arviointia sekä
- toimii strategisen ohjauksen välineenä.

Kotouttamistyön **tavoitteet ja toimenpiteet** on kirjattu pääsääntöisesti kuntakohtaisesti *Kuntakohtaiset palvelut kotoutumisen tukena* -osioon.

Kotouttamisohjelman seuranta

Vastuualueiden/vastuutahojen tehtävänä on raportoida kotouttamisohjelman tavoitteiden toteutumisesta. Raportointi toteutetaan kunnan hyvinvointikertomuksen käsittelyn yhteydessä.

KOTOUTTAMISOHJELMAA OHJAAVAT LAIT, OHJEET JA STRATEGIAT

Lähde: Etelä-Kymenlaakson kotouttamisohjelma 2013-2018

Suomen maahanmuuttopolitiikka ja siihen liittyvän lainsäädännön valmistelu perustuvat hallituksen linjaamiin tavoitteisiin, EU:n yhteiseen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan sekä kansainvälisiin sopimuksiin, joista tärkeimpiä ovat:

- *Euroopan ihmisoikeussopimus
- *Kidutuksen vastainen yleissopimus
- *Lapsen oikeuksien sopimus ja
- *Geneven pakolaissopimus.

Maahanmuuttopolitiikalla edistetään sellaista maahanmuuttoa, jota Suomi tarvitsee muun muassa väestön ikääntymisen vuoksi. Työvoiman maahanmuuttoa tuetaan toimivalla ja tehokkaalla työnantajien ja yritysten tarpeet huomioivalla lupa-järjestelmällä.

Samalla kun liikkuvuutta sujuvoitetaan, tavoitteena on pitää maahanmuutto Suomeen hallittuna. Hallittu maahanmuutto ottaa huomioon ulkomaalaisten oikeusaseman turvaamisen, kansainväliset velvoitteet sekä yhteiskunnan kestokyvyn ja turvallisuuden.

Kotoutuslain mukaan valtioneuvosto päättää valtakunnallisesta kotouttamisen kehittämisestä laatimalla kotouttamisen tavoitteet sisältävän valtion kotouttamisohjelman neljäksi vuodeksi kerrallaan. Valtion kotoutumisohjelma 2020-2023 korvattiin Valtioneuvoston selonteolla kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (TEM014:00/2020). Selonteon keskeisiä tavoitteita ovat: maahanmuuttaneiden työ- ja koulutuspolkujen nopeuttaminen, maahanmuuttaneiden osallisuuden edistäminen työelämässä ja laajemmin yhteiskunnassa, maahanmuuttajanaisten - ja siten koko perheen – kotoutumisen tukeminen ja työelämän vastaanottavuuden lisääminen ja yhteiskunnallisen polarisaation estäminen.

Kuntatasolla maahanmuuttotyötä ohjaa kuntien omat strategiat sekä Pohjois-Satakunnan kuntien alueellinen kotouttamisohjelma. Satakunnassa ei ole maakunnallista maahanmuuttostrategiaa.

Laki kotoutumisen edistämisestä

Kotoutumislain (1386/2010) 1 §:n mukaan **lain tarkoituksena** on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Vuoden 2022 loppupuolella lakia kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) muutettiin kahdella eri lakimuutoksella. Muutokset liittyivät sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun siirtymiseen kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Kotoutumislain lisäksi muutettiin valtioneuvoston asetusta kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan ja hyvinvointialueen kustannusten korvaamisesta valtion varoista (VNA 1393/2011). Asetusta muutettiin valtioneuvoston asetuksella (VNA 975/2022) 1.1.2023 lukien.

Lakimuutosten myötä kotikunnan saaneet tilapäistä suojelua saavat henkilöt ovat kotoutumislain korvausten, kuntaan osoittamisen ja alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden palveluiden piirissä. Lakimuutos tuli voimaan 1.3.2023.

Kotoutumislain mukaan maahanmuuttajalle on tarjottava kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä ja palveluita erityisesti alkuvaiheessa. Näitä ovat esimerkiksi suomen kielen opetus sekä tieto yhteiskunnasta, kulttuurista ja työllistymis- ja koulutusmahdollisuuksista. Tavoitteena on, että laissa säädetyillä toimenpiteillä ja palveluilla edistetään maahanmuuttajien mahdollisuutta saavuttaa muun väestön kanssa tasavertainen asema yhteiskunnassa sekä oikeuksien että velvollisuuksien kannalta. Toimenpiteillä tuetaan maahanmuuttajien osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä kaksisuuntaista kotoutumista.

Kunnalla on edelleen yleis- ja yhteensovittamisvastuu kotoutumisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallisesti. Kunta ja TE-toimisto koordinoivat paikallisten toimijoiden välistä yhteistyötä. Erityisesti kunnan ja hyvinvointialueen sekä TE-toimiston ja hyvinvointialueen tulee sopia yhteyshenkilöistä ja yhteistyön käytännöistä, jotta maahanmuuttaneiden palvelut ovat sujuvia ja yhteensopivia. Kunnan, TE-toimiston ja hyvinvointialueen tulee myös varmistaa, että niillä on riittävät resurssit kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseen.

Tiedonsaanti ja tietojärjestelmät

Kotoutumislain 87 §:n 1 momentin nojalla kunta saa eri viranomaisilta tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Kunnalla ei kuitenkaan ole 1.1.2023 jälkeen mahdollisuutta hyödyntää sosiaali- ja terveystalouden tietojärjestelmäratkaisuja kotoutumispalveluissa sote-palvelujen järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueille. Vuoden 2023 alusta alkaen kunnan tulee huolehtia, että kotoutumispalveluissa käytetään järjestelmää, jossa asiakastietoja käsitellään tiedonhallintalain (906/2019) mukaisesti siten, että huolehditaan asianmukaisesta tietojenkäsittelystä ja asiakkaiden tietosuojasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut kotoutumislain kokonaisuudistusta (HE 208/2022 vp). Kotoutumislain kokonaisuudistuksessa esitetään, että kotoutumispalveluja varten kehitetään valtakunnalliset kotoutumisen tietojärjestelmäpalvelut. Valtakunnalliset kotoutumisen tietojärjestelmäpalvelut sisältäisivät kuntien käyttöön tulevan kotoutumisen asiakastietojärjestelmän. Lakiesityksen mukaan kunnille säädettäisiin velvoite käyttää valtakunnallisia kotoutumisen tietojärjestelmäpalveluja. Velvoite alkaisi siirtymäajan jälkeen vuoden 2027 alusta. Kuntien omien kotoutumispalvelujen asiakastietojärjestelmien käyttö päättyisi viimeistään 31.12.2026.

Valtionkorvaukset

Valtio maksaa kotoutumislain mukaisia korvauksia kunnille ja hyvinvointialueille. Kunnalle kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä maksettavien kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunnalla on kotoutumislain mukainen kunnan kotouttamisohjelma sekä ELY-keskuksen kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

Kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä (esim. kansainvälistä suojelua saavat ja heidän perheenjäsenensä) maksetaan laskennallisia korvauksia kunnalle ja hyvinvointialueelle. Korvaukset on tarkoitettu ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun kotoutumista tukevaan toimintaan. Laskennallisten korvausten enimmäisaika on kolme vuotta, kiintiöpakolaisesta neljä vuotta. Korvaukset maksetaan pääosin automaattisesti.

Kotoutumislaisissa on myös useita erikseen haettavia korvauksia, joita kunnan ja hyvinvointialueen tulee hakea KEHA-keskukselta syntyneiden kustannusten osalta. Korvaukset on haettava viimeistään kahden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana kustannukset syntyivät. Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeessa (VN/32627/2022) on kuvattu tarkemmin kustannusten korvaamista. Näitä erityiskustannuksia voi hakea korvattavaksi kymmenen vuoden ajalta alkaen ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä.

1.3.2023 alkaen tilapäisen suojelun perusteella oleskeluluvan saavasta (**jolle on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 110 §:n nojalla**), jolla on kotikunta, maksetaan kotoutumislain mukaisia valtion korvauksia kunnalle ja hyvinvointialueelle. Korvauksia maksetaan tilapäistä suojelua saavista kotikuntamerkinnästä alkaen. Tilapäistä suojelua saavat ovat vastaanottopalveluiden piirissä siihen saakka, kunnes heillä on kotikunta. Korvausten maksamisen edellytykset ovat samat kuin muidenkin 2 §:n 2 ja 3 mom. henkilöiden osalta (kunnan kotouttamisohjelma, kunnan ja ELY-keskuksen sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä sekä tarvittaessa ELY-keskuksen päätös).

Ulkomaalaislain 110 §: Oleskeluluvan myöntäminen tilapäisen suojelun perusteella

Tilapäisen suojelun tarpeessa olevalle ulkomaalaiselle myönnetään tilapäinen oleskelulupa enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

Oleskeluluvan myöntäminen ei edellytä, että ulkomaalaisen toimeentulo on turvattu.

Oleskelulupa tilapäisen suojelun perusteella jätetään myöntämättä, jos ulkomaalaisen katsotaan olevan vaaraksi yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle taikka jos on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen 87 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tekoon.

Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy

Kotoutuslain yhtenä tavoitteena on kotoutumisen kaksisuuntaisuuden edistäminen ja maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen. Lain tarkoituksena on myös edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Yhdenvertaisuuslain mukaisesti kuntien yhdenvertaisuussuunnitelmiin sisällytetään konkreettisia toimenpiteitä rasismin ja syrjinnän torjumiseksi.

Hyvät etniset suhteet edistävät maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta. Kielteiset asenteet eri väestöryhmien välillä, syrjintä ja rasismi aiheuttavat turvattu- muutta ja vähentävät eri väestöryhmien vuorovaikutusta ja siten vaikeuttavat kotoutu- mista. Väestöryhmien väliset suhteet ja asenneilmapiiri vaikuttavat merkittävästi maahanmuuttajien kotoutumiseen ja mahdollisuuteen osallistua yhteiskuntaan.

Hyvien etnisten suhteiden ja eri väestöryhmien välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä. Yhteisen kielen löytyminen edistää eri kieliryhmien kanssakäymistä ja ehkäisee erikielisten ryhmien välisiä ristiriitoja. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota siihen, etteivät maahanmuuttajataustaiset nuoret syrjäydy koulutuspoluilta esimerkiksi kielitaidon puutteiden vuoksi.

Nykytilanteessa ja tulevaisuudessa etnisten ryhmien hyvien väestösuhteiden edis- tämisen tulisi olla kotouttamistyössä keskeisessä asemassa. Tällä on suuri merkitys myös hyvinvointialueen palvelutarpeiden näkökulmasta. Sekä kunnan että hyvinvointi- alueen työntekijöiden kulttuuriseen osaamiseen tulisi panostaa, koska se edistää palveluiden toimivuutta ja vaikuttavuutta, kun monikulttuurisuus alueella lisääntyy.

Viranomaiset voivat tukea hyviä etnisiä suhteita kehittämällä palveluita, tarjoamalla tiloja eri väestöryhmien kohtaamisille, edistämällä vuoropuhelua, tarjoamalla maahanmuuttajille tietoa osallistumismahdollisuuksista, tekemällä aktiivista asenne- työtä, jakamalla tietoa maahanmuutosta ja eri kulttuureista, tukemalla maahanmuutta- jien omien järjestöjen toimintaa sekä edistämällä viranomaisten ja maahanmuuttaja- yhteisöjen välistä vuorovaikutusta. Pitää myös pyrkiä siihen, että kaikki kunnassa asuvat saavat oikeata tietoa maahanmuuttajista, uusista kulttuureista maassa ja mahdollisuuksia tutustua maahanmuuttajiin.

Kunnat pyrkivät edistämään hyviä etnisiä suhteita ja kulttuurien välistä vuoropuhelua muun muassa lisäämällä maahanmuuttajien osallisuutta ja kannustamalla heitä osallistumaan aktiivisesti vapaa-ajan aktiviteetteihin ja yhdistystoimintaan. Osallistumiskynnyksen madaltamisessa hyvä ja ymmärrettävä viestintään on tärkeää.

Suomenkielisten ja maahanmuuttajien yhteistoiminta asuinalueilla ja erilaisissa yhdistyksissä sekä harrastuksissa on tärkeää vuorovaikutusta edistävää työtä. Vapaa- ajan palveluilla on merkittävä rooli kotouttamisessa!

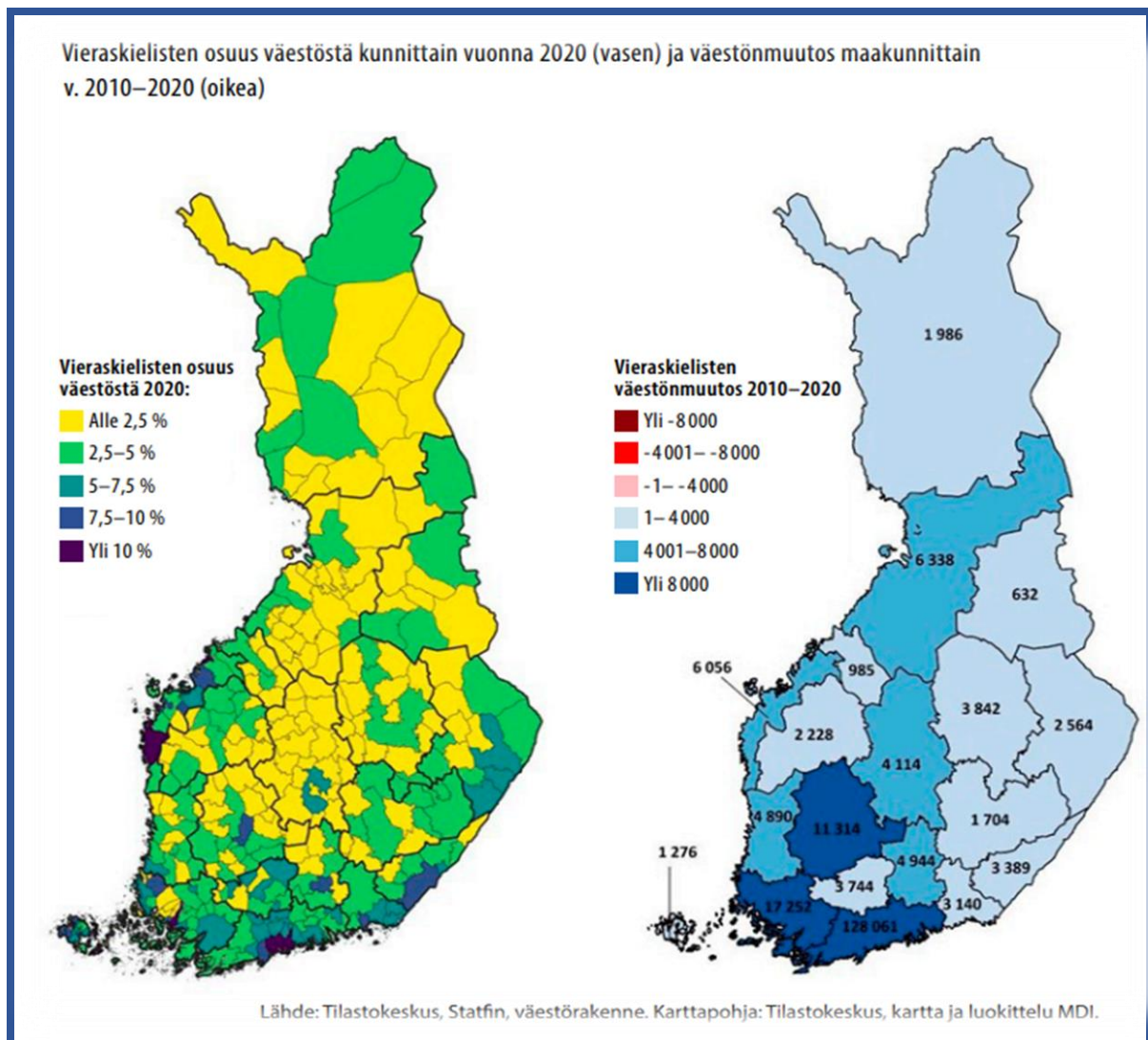
MAAHANMUUTON TILANNE JA PAKOLAISTEN VASTAANOTTO

Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Kaikilla Pohjois-Satakunnan kunnilla on ELY:n kanssa sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Pohjois-Satakunnassa on vuosina 2016-2022 tehty kuntasijoituksia vain Kankaanpäähän, yhteensä 15.

Maahanmuutto Suomessa on kasvanut tasaisesti kahden vuosikymmenen ajan.

Vieraskielisten osuus väestöstä kunnittain vuonna 2020 ja väestömuutos maakunnittain v. 2010–2020:

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:14

Tilastokeskuksen tietojen mukaan ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä on kasvanut Suomessa suhteellisen tasaisesti. Ulkomaan kansalaisten osuus on kasvanut + 0,6 % viidessä vuodessa (2018-2022). Pohjois-Satakunnassa prosentuaalinen kasvu on ollut samaa luokkaa (+ 0,6 %). Lukumääräisesti eniten kasvua on ollut Kankaanpäässä (+ 0,5 % / + 43 hlö). Prosentuaalisesti eniten kasvua on tapahtunut Karviassa (+1,5 % / + 29 hlö).

Pohjois-Satakunnan väkiluku 31.12.2022 alitti 20.000 asukkaan rajan ollen yhteensä 19.739 asukasta. Väkiluku väheni yhteensä 265 asukkaalla (- 1,3 %) vuodesta 2021. Ulkomaan kansalaisten määrä Pohjois-Satakunnassa vuoden 2022 lopussa oli yhteensä 628 asukasta (3,2 %). Ulkomaan kansalaisten lukumäärä kasvoi 33 hengellä (+5,6 %).

Tunnuslukuja väestöstä 2018-2022		2018	2019	2020	2021	2022
Pohjois-Satakunta	Väestö 31.12.	20	20	20	20	19
	Suomenkielisten osuus, %	940	513	235	002	739
	Ruotsinkielisten osuus, %	97,0	97,0	96,7	96,4	96,2
	Vieraskielisten osuus, %	%	%	%	%	%
	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	1,2 %	1,1 %	1,2 %	1,0 %	1,0 %
Jämijärvi	Väestö 31.12.	2,9 %	2,9 %	3,2 %	3,5 %	3,7 %
	Suomenkielisten osuus, %	2,6 %	2,6 %	2,8 %	3,0 %	3,2 %
	Ruotsinkielisten osuus, %	1 809	1 739	1 707	1 685	1 683
	Vieraskielisten osuus, %	98,0	97,9	97,8	97,9	97,7
	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Kankaanpää	Väestö 31.12.	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
	Suomenkielisten osuus, %	1,8	1,9	2,1	2,0	2,1
	Ruotsinkielisten osuus, %	1,6	1,7	1,6	1,4	1,7
	Vieraskielisten osuus, %	13137	12906	12758	12662	12528
	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	96,3	96,3	96,0	95,7	95,5
Karvia	Väestö 31.12.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Suomenkielisten osuus, %	3,6	3,6	3,9	4,2	4,4
	Ruotsinkielisten osuus, %	3,2	3,1	3,3	3,5	3,7
	Vieraskielisten osuus, %	2 390	2 342	2 322	2 290	2 240
	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	97,2	97,4	96,5	96,0	95,7
Pomarkku	Väestö 31.12.	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
	Suomenkielisten osuus, %	2,7	2,6	3,4	4,0	4,2
	Ruotsinkielisten osuus, %	2,8	2,6	3,4	4,0	4,3
	Vieraskielisten osuus, %	2146	2089	2063	2013	1980
	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	99,0	98,8	98,9	98,7	98,6
Siikainen	Väestö 31.12.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Suomenkielisten osuus, %	0,9	1,1	1,0	1,2	1,4
	Ruotsinkielisten osuus, %	0,7	0,9	0,8	1,0	1,2
	Vieraskielisten osuus, %	1 458	1 437	1 385	1 352	1 308
	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	98,6	98,5	98,6	98,5	98,5

Kankaanpäässä on vuoden 2022 lopussa ollut ulkomaalaisia kirjoilla yhteensä 561 henkilöä. Eniten maahanmuuttajia Kankaanpäähän on tullut Virossa (96 hlö), entisen Neuvostoliiton alueelta (76 hlö), Puolasta (62 hlö), Ukrainasta (45 hlö) sekä

Romaniasta (43 hlö). Lisäksi maahanmuuttajia on ollut Moldovasta, Turkista, Bulgariasta ja Venäjältä. Kankaanpään vastaanottokeskuksen perustamisen myötä tilapäisen suojelun statuksella olevia ukrainalaisia on Kankaanpäässä yli 450 henkilöä. Ukrainalaisia on ollut Kankaanpäässä myös ennen Venäjän hyökkäyssotaa: v. 2018 yhteensä 18 henkilöä ja vuoden 2022 lopussa 45 henkilöä.

Karviassa on vuoden 2022 lopussa ollut ulkomaalaisia yhteensä 98 hlö; eniten Virosta, entisen Neuvostoliiton alueelta sekä Ukrainasta. **Jämijärvellä** yhteensä 35 hlö, joista suurin osa Virosta. **Pomarkun** (24 hlö) ja **Siikaisten** (16 hlö) osalta ulkomaalaisten lähtömaita ei ole tarkemmin yksilöity tilastoaineistossa.

Pohjois-Satakunta /ulkomaalaisten lähtömaa v. 2018 ja v. 2022

Lähde: Tilastokeskus, väestörakenne

Jämijärvi	2018	2022
Suomi	1776	1648
ULKOMAAT YHTEENSÄ	33	35
EUROOPPA	31	32
Viro	13	14

	2018	2022
	1313	1252
Kankaanpää	7	8
	1266	1196
Suomi	1	7
ULKOMAAT YHTEENSÄ	476	561
EUROOPPA	389	454
Viro	103	96
Entinen Neuvostoliitto	63	76
Puola	72	62
Ukraina	18	45
Romania	31	43
Moldova	17	33
Turkki	24	30
Bulgaria	25	28
Venäjä	12	...

	2018	2022
Karvia	2390	2240
Suomi	2323	2142
ULKOMAAT YHTEENSÄ	67	98
EUROOPPA	58	86
Entinen Neuvostoliitto	10	15
Ukraina	...	17
Viro	39	42

	2018	2022
Pomarkku	2146	1980
Suomi	2125	1952
ULKOMAAT YHTEENSÄ	21	28
EUROOPPA	13	18
	2018	2022
Siikainen	1458	1308
Suomi	1439	1290
ULKOMAAT YHTEENSÄ	19	18
EUROOPPA	17	16

KOTOUTUMISEN EDISTÄMISEN MUUTTAVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan tuli 24.2.2023 kuluneeksi vuosi. Ukrainasta sotaa paenneet ovat 15.2.2023 mennessä jättäneet 50 361 tilapäisen suojelun hakemusta Suomessa. Pohjois-Satakunnassa tilapäistä suojelua saavia oli huhtikuun alkupuolella yli 430. Ukrainan sotaa paenneet voivat hakea kotikuntaa, kun he ovat oleskelleet Suomessa vuoden. Kuntalaisina tilapäistä suojelua saavat ovat oikeutettuja laajempiin palveluihin kuin vastaanottokeskuksessa. Kotikunnan saatuaan ukrainalaiset saavat palvelut kunnasta ja hyvinvointialueelta, eivätkä ole enää vastaanottokeskuksen asiakkaita. Kotikunnan hakeminen on vapaaehtoista. Jos asiakas ei hae kotikuntaa, hän jatkaa vastaanottokeskuksen asiakkaana.

Karkean valtakunnallisen arvion (v. 2022) mukaan n. 30 % tilapäisen suojelun asukkaista on pitänyt mahdollisena ajatusta kotikunnan hakemisesta Suomessa. Ensimmäiset ”pioneerit” ovat maaliskuussa 2023 jättäneet kotikuntahakemuksen Digi- ja väestötieto-virastolle (DVV). STT:n 10.4.2023 tiedon mukaan hakemuksia on tehty arvioitua vähemmän (noin 2.400 hakemusta / 17 %)³

PoSa:n alueella kotoutumisen palvelut ovat olleet pitkälti sosiaalihuoltopainotteisia ja siten PoSa:n sosiaalipalvelujen tuottamia. Sosiaalihuollon työntekijät siirtyivät hyvinvointi-alueelle vuoden 2023 alussa. Alueen kunnissa tulee uudelleen organisoida kotoutumislain mukaisia tehtäviä ja resursseja. Kotoutumisen kokonaisuudessa on syytä panostaa yhteistyöhön kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen kanssa.

Kunnan tehtävänä on työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laatimisen lisäksi mahdollisten kuntapaikalla tulevien kansainvälistä suojelua saavien, tilapäistä suojelua saavien sekä kiintiöpakolaisten asumisen ja arjen järjestämiseen liittyvä tuki, ohjaus ja neuvonta. Pakolaisia vastaanottavassa kunnassa, johon voi muuttaa enenevässä määrin myös muita maahanmuuttajia, tulisi olla asiantuntemusta ja koordinoitukykyä maahanmuuttajiin, pakolaisuuteen ja kotoutumiseen liittyvissä asioissa.

Kotoutumislain mukaisista kotoutumissuunnitelmista on työvoiman osalta vastannut TE-toimisto. TE24-uudistuksen myötä vuodesta 2025 alkaen myös työttömien työnhakijoiden alkukartoitusten ja uuden lainsäädännön mukaisten kotoutumishojelmien teko siirtyy kunnan vastuulle. Kotoutumiskoulutuksen ja kielitaidon lähtötasotestausten hankinta (kuten muukin työnhakijoille tarkoitettu koulutus- ja palveluhankinta) siirtyvät myös kunnille 1.1.2025 alkaen

Onnistuminen kotoutumisen edistämässä edellyttää tiivistä yhteistyötä asukkaiden, kaupungin ja hyvinvointialueen kesken. Kunnassa on syytä huolehtia siitä, että kotoutumislain mukaisiin tehtäviin ja palveluihin osoitetaan riittävät resurssit. Lisäksi kunnan tulee tunnistaa tarvittavat yhdyspinnat ja kehittää tarvittavat rakenteet ja yhteistyökäytännöt myös kotoutumisen palveluissa. Tulevaisuudessa palveluja on tarkoituksenmukaista tuottaa ainakin osin yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

³ HS 10.4.2023. DVV:n mukaan kotikuntaoikeus 12 kk oleskelun perusteella täyttyi yli 14.000 ukrainalaisella. Hakemuksen on tehnyt n. 2.400 henkilöä.

KOTOUTUMISTA TUKEVAT PALVELUT POHJOIS-SATAKUNNASSA

Tämän kotouttamisohjelmakauden aikana valmistaudutaan 1.1.2025 voimaan tuleviin kotoutumislain ja TE24-palvelujen uudistukseen kehittämällä toimintamalleja maahanmuuttajien sujuvaan ja nopeaan kotoutumiseen. Maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan moniammatillisesti ja tavoitteellisesti usean eri toimijan yhteistyössä.

Kaikkien eri maahanmuuttajaryhmien kotoutumista tuetaan kolmen tai neljän vuoden aikana seuraavilla toimenpiteillä:

Kunnat:

- neuvonta- ja ohjauspalvelut
- alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat työvoiman ulkopuolella oleville asiakkaille (TE-toimisto tekee työnhakijoille)
- ohjaaminen suomen kielen opintoihin
- osallisuuden edistäminen

Alkuvaiheen lähiohjaus porrastetaan asiakkaan tuen tarpeen mukaisesti niin, että päätavoitteena on koko ajan asiakkaan tietojen ja taitojen vahvistaminen sekä asioiden itsenäinen hoitaminen. Maahanmuuttajien osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen aktiivisiksi kuntalaisiksi edellyttää laajaa ja toimivaa yhteistyötä myös paikallisten järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Jokaisen maahanmuuttajan tulee voida tuntea itsensä osaksi paikallisyhteisöä.

Monialainen yhteistyö (kunta, TE-palvelut, oppilaitokset, yritykset):

- *Koulutus- ja työllistymispolut

Ohjaus- ja neuvontapalvelut

Maassaolon alkuvaiheen ohjauksella ja neuvonnalla pyritään vastaamaan maahanmuuttajien erityistarpeisiin sekä edistämään kotoutumista. Maahanmuuttajia voi tulla paikkakunnalle esim. jo aiemmin muuttaneiden innoittamana tai kiintiöpakolaisena tai tilapäisen suojelun statuksella vastaanottokeskuksen kautta majoittuen tai ns. itse majoittuvana. Jämijärvelle ja Karviaan myös tilapäiseen suojeluun kuntamallilla. Maahanmuuttoa alueelle tapahtuu myös työperäisesti erilaisten yritysten rekrytoimana. Kankaanpäässä ja Karviassa on tarjolla kausitöitä etenkin puutarha- ja kasvihuoneviljelytiloilla. Yksittäisiä nuoria maahanmuuttajia on tullut Kankaanpäähän myös lukio-opintoja suorittamaan⁴.

Maassaolon alkuvaiheessa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa tarvitaan paljon monissa arkisissa asioissa sekä viranomaisasiointeihin ja etuuksiin liittyvissä asioissa. Viranomaisen järjestämisen avun tarve riippuu maahantulon luonteesta ja sen myötä valmiina olevista tukiverkostoista. Myös henkilökohtaiset tarpeet ja taidot vaikuttavat. Tilapäisen suojelun piiristä, vastaanottokeskuksen asiakkaat, jotka siirtyvät kunnan asukkaaksi (siirtyvät) ohjataan kunnan palvelujen piiriin ”saattaen”. Erilaisten hankkeiden kautta saapuneille on yleensä järjestetty ainakin perustason neuvonta ja

⁴ Lukion kv-hanke

ohjauspalvelut hankkeen kautta. Kunnalla on silti kotouttamislain mukainen velvollisuus järjestää palveluja ja edistää maahanmuuttajien kotoutumista, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Ohjaus- ja neuvontapalvelut / tavoitteet Pohjois-Satakunta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Kotoutumispalvelujen tietojärjestelmän hankinta	Asiakastietojärjestelmän käyttöönotto 2023	Pohjois-Satakunnan kunnat

Työllisyyspalvelut

Pohjois-Satakunnan kunnat eivät ole mukana työllisyyden kuntakoikeilussa. Pohjois-Satakunnassa maahanmuuttajia palvellaan Satakunnan TE-toimiston Kankaanpään toimipisteessä (Kankaanpää, Jämijärvi ja Karvia) sekä Porin toimipisteessä (Pomarkku ja Siikainen).

Satakunnan työ- ja elinkeinotoimiston eri toimipisteissä on kotoutumispalveluihin erikoistuneita asiantuntijavirkailijoita. Palveluita saavat sekä kotoutumislain piiriin kuuluvat, että muut työnhakijoiksi ilmoittautuneet maahanmuuttajataustaiset asiakkaat. Toukokuun 2023 alussa TE-toimiston tietojärjestelmässä Kankaanpään toimiston alueella oli asiakkaita 20 eri maasta. Eniten Ukrainasta, Romaniasta, Moldovasta, Venäjältä, Virosta ja Turkista.

Yleiskuvaus maahanmuuttajille tarjottavista palveluista

TE-toimisto järjestää työvoimakoulutusta. Työvoimakoulutus on tarkoitettu ensisijaisesti työttömille tai työttömyysuhan alaisille yli 20-vuotiaille työnhakijoille, jotka ovat suorittaneet oppivelvollisuutensa. Työvoimakoulutuksen tavoitteena on suorittaa perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinto tai näiden osia. TE-toimisto järjestää myös erityisesti maahanmuuttajille suunnattua kotoutumiskoulutusta työvoimakoulutuksena, joka sisältää suomen kielen opetusta. Koulutuksessa opiskellaan suomea, tutustutaan suomalaiseen yhteiskuntaan sekä työelämään. Perusperiaate on opettaa suomeksi, koska muuta kaikille yhteistä kieltä ei ole.

Kotoutumisajan alkuvaiheen palveluissa toimitaan tarvittaessa yhteistyössä kunnan, Satakunnan hyvinvointialueen sosiaalipalveluiden, Kelan ja muiden yhteistyöverkoston sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

TE-toimistossa arvioidaan asiakkaan palvelutarve ja sen perusteella hänet ohjataan erilaisiin TE-toimiston palveluihin. Asiakas voi olla suoraan työstä työhön menevä tai hän voi tarvita osaamisen kehittämistä tai tuetumpaa monialaista palvelua. TE-toimiston kaikki palvelut koskevat myös maahanmuuttajia, silloin kun ne ovat ajankohtaisia palvelutarpeen mukaan. TE-toimiston palveluita on mm. ammatinvalinnanohjaus, jossa asiakas saa perusteellisempaa tietoa koulutuksista, soveltuvuudesta, opintojen sisällöistä ym. Laajemmin TE-toimiston palveluista löytyy tietoa www.tyomarkkinatori.fi -sivustolta.

Maahanmuuttajille on järjestetty työvoimakoulutusta

Aikuisten maahanmuuttajien Kotoutumiskoulutus, vuonna 2023 koulutukset on järjestetty moduuleittain neljän kuukauden jaksoissa ja moduulien välissä on tauko,

jonka aikana asiakkaan kanssa tarkistetaan tilanne, jatkaako seuraavassa moduulissa vai kertaako edellisen, hakeeko töitä tmv. Moduuleja on neljä ja moduulien opiskelu perustuu kunkin palvelutarpeen arvioon ja tarkoituksenmukaisuuteen. Tavoitteena on saavuttaa kielitaidon taso B1.1 eli toimiva peruskielitaito.

Nopean työllistymisen väylä, tavoitteena työllistyminen ja saavuttaa sellainen alkeiskielitaito, että pärjää työssä.

Kahvila-, ravintola- ja puhdistusalan koulutus maahanmuuttajille, sisältää suomen kielen opetusta, aiemmin kielitaitovaatimus on ollut A2 peruskielitaidon alkuvaihe, mutta vuonna 2023 kurssilla opetetaan myös alkeita. Koulutusta voidaan jatkaa yksilöllisten tavoitteiden mukaan osatutkintoihin tai koko tutkinnon suorittamiseen asti.

Myös **muiden alojen ammatillista koulutusta on mahdollista järjestää**, jos kohderyhmää on riittävästi, vähintään 10 opiskelijaa.

Asiointi työvoimapalveluissa tapahtuu joustavasti monella eri kanavalla.

TE-toimisto on Kankaanpäässä auki ma-pe klo 9-12 ja 13-15. Osoite Keskuskatu 42, 38700 KANKAANPÄÄ, 2. kerros

TE-toimisto on Porissa auki ma-pe klo 9-16. Osoite Teljänkatu 5, 28700 PORI

Yhteystiedot ja aukioloajat löytyvät www.tyomarkkinatori.fi kohdasta Aluesivut.

Asiointi TE-toimistossa voi tapahtua sekä henkilökohtaisesti käymällä, puhelimitse, videoneuvotteluna, sähköpostilla, tekstiviestillä tai verkossa Työmarkkinatorin Oma asiointissa. Ajanvarauksella tai ilman ajanvarausta. TE-toimistossa on vastaanotto, jossa asiakasta palvellaan ilman ajanvarausta aukioloaikoina.

Uuden asiakaspalvelumallin astuttua voimaan 2.5.2022, on tavoitteena ollut kohdata asiakkaita enemmän kasvokkain. Työvoimatoimiston asiakkaana olevien asiat hoituvat pääsääntöisesti omassa työvoimatoimistossa, mutta muissakin toimistoissa saa asioida.

Satakunnan työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP)

TYP-palvelu on Porin kaupungin hallinnoima, lakisääteinen toimintamalli, joka toimii myös Pohjois-Satakunnan alueella. TYP tarjoaa työ- ja elinkeinotoimiston, kuntien työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueen sekä Kelan palveluita työnhakija-asiakkaille, jotka hyötyvät monialaisesta palvelusta. Monialaisella ammattiosaamisella ja ns. yhden luukun palveluperiaatteella pyritään parantamaan asiakkaiden työllistymisedellytyksiä. Tarvittaessa myös maahanmuuttajilla on oikeus näihin monialaisiin palveluihin. Monialaisella verkostotyöllä saavutetaan tehokkaampaa palveluohjausta silloin kun asiakkaalla on havaittuja työllistymisen esteitä.

Kotoutumista / työllistymistä voi hidastaa kotoutumiskoulutuksen jälkeinen opintoihin pääsemisen vaikeus. Oppilaitokset edellyttävät riittävää suomen kielen taitoa. Kuntien on tarkoituksenmukaista tehdä tiivistä yhteistyötä maahanmuuttajien opiskelemaan ohjauksen kanssa, jotta mahdollisimman moni aikuinen maahanmuuttaja ohjautuu tarpeisiinsa nähden sopivaan koulutukseen.

Maahanmuuttajien palvelut Satakunnan hyvinvointialueella

Sosiaalipalvelut

Hyvinvointialueen maahanmuuttotiimi koordinoi ja järjestää kotoutumisajalla olevien, erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden sosiaalipalvelut ja tukitoimet. Sosiaalityön tarpeen jatkuessa kotoutumisajan jälkeen, asiakkaat siirtyvät oman alueen aikuissosiaalityön asiakkuuteen.

Satakunnan hyvinvointialueen muodostuminen on vielä kotouttamisohjelmaa laatiessa alkuvaiheessa. Hyvinvointialueen palveluista luettavissa laajemmin: <https://satakunnanhyvinvointialue.fi/>

Kotoutumista tukevia sosiaalipalveluita tuottaa maahanmuuttotyön tiimi: Aikuisten palvelujen toimialue, Sosiaalityön palvelut / Antinkatu 16 B/ Anna Isoviita (etunimi.sukunimi@sata.fi)

Huoli-ilmoitus mahdollisesti sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä (Shl 34§, 35§) voi tulla hyvinvointialueelle esimerkiksi vastaanottokeskukselta, kunnalta tai Kelasta. Mikäli henkilö kuuluu kotoutumislain piiriin, niin hänet ohjataan sosiaalipalveluiden maahanmuuttotyön tiimiin, jossa tehdään palvelutarpeen arviointi.

Palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti järjestetään tarvittaessa moniammatillinen tapaaminen yhdessä asiakkaan kanssa. Yleensä erityistuen tarpeessa ovat haavoittuvassa asemassa olevat eli kiintiöpakolaiset, ilman huoltajaa yksin tulleet alaikäiset, ihmiskaupan uhrin, vammaiset sekä muut, joilla on merkittäviä terveyden-, elämänhallinnan ja/tai taloudenhallinnan haasteita. Tarkoituksena on tukea erityistuen tarpeessa olevan toimintakykyä ja hyvinvointia. Esimerkiksi:

- 1) merkittävä ohjauksen ja neuvonnan tarve: tarvitsee toistuvasti ja tiiviisti tukea, neuvoa, ohjausta samojen asioiden hoitamiseen
- 2) arjen hallintaan ja asioiden hoitamiseen merkittävästi vaikuttavat psyykkiset sairaudet tai päihdesairaudet / riippuvuussairaudet / somaattiset sairaudet, vammaisuus, alaikäisyys
- 3) merkittävät hankaluudet kiinnittyä palveluihin ja löytää palveluja.

Asiakkuus kotoutumista tukevissa sosiaalipalveluissa päättyy sosiaalityöntekijän arvioinnilla, viimeistään kotoutumisajan päätyttyä. Jatkossa asiointi on alueen sosiaalipalveluissa ja/tai kunnan kotoutumista edistävissä palvelussa.

Terveyspalvelut

Satakunnan hyvinvointialueen perusterveydenhuollossa on valmius ottaa vastaan kaikki asiakkaat.

Yhteystiedot

Hätätilanteessa soita aina 112! Jos tarvitset hoitoa, jota ei voi siirtää seuraavaan päivään, soita päivystysapuun. Puhelinnumero on 116 117. Saat numerosta terveysneuvontaa ja ohjausta ympäri vuorokauden.

Lisätietoja www.satakunnanhyvinvointialue.fi/palvelut/

Viranomaisyhteistyössä Pohjois-Satakunnan alueella maahanmuuttopalvelujen ohjaajina Mira Salmi ja Anita Honkanen (etunimi.sukunimi@sata.fi).

Käyttäjäkokeuksia maahanmuuttaneilta:

Palvelun saavutettavuudessa vaikeutena se, että maahanmuuttajalla ja palvelujen ajanvarauksessa toimivalla ei ole yhteistä kieltä. Maahanmuuttaja tarvitsee tulkkausapua ajan varaamisessa puhelimitse.

Kehittämisehdotus Satakunnan hyvinvointialueelle: hyvinvointialueen puhelinajanvarauksessa otetaan huomioon vieraskieliset asukkaat esim. lisätään takaisinsoiton vaihtoehtoihin mahdollisuus ilmoittaa, että tarvitsee palvelua vieraalla kielellä ja millä kielellä, jolloin tulkkauspalvelu voidaan järjestää valmiiksi tai varataan ajanvaraukseen oma puhelinnumero vieraskielisten palveluille.

Kelan tuet ja palvelut maahanmuuttajille Pohjois-Satakunnassa

Oikeutta Suomen sosiaaliturvaan ja Kelan etuuksiin säätelevät kansallinen lainsäädäntö, EU-lainsäädäntö ja kansainväliset sairaanhoito- ja sosiaaliturvasopimukset. EU-tilanteissa EU-lainsäädäntö on etusijalla. Oikeus sosiaaliturvaan ja Kelan etuuksiin perustuu Suomessa asumiseen tai työskentelyyn. Kela arvioi asumisen vakinaisuutta itsenäisesti (ei perustu DVV:n kotikunta-ratkaisuun).

Jos henkilö muuttaa Suomeen vakinaisesti voidaan hänelle myöntää etuudet samoin edellytyksin kuin kenelle tahansa muullekin Suomessa vakinaisesti asuvalle.

Henkilö voi saada oikeuden Kelan etuuksiin työskentelyn perusteella, jos hän työskentelee Suomessa ja ansaitsee vähimmäisedellytyksen mukaisen määrän (800,02 e/kk vuonna 2023).

1. tuo oikeuden sairausvakuutusetuuksiin (mm. lääkekorvaukset ja sairauspäiväraha)
2. eläkkeen asumisaika karttuu
3. ei oikeutta esim. asumistukeen
4. peruspäivärahan saaminen edellyttää vähintään 6 kuukauden työskentelyä

Sairausvakuuttamiseen osoittava Kela-kortti annetaan, kun Kela arvioi joko henkilön asuvan Suomessa vakinaisesti tai henkilö työskentelee Suomessa + työstä saatava palkka täyttää vähimmäisvaatimuksen. Kela-kortilla saa korvausta yksityisen terveydenhuollon palveluista sekä lääkkeitöiden ja sairauden hoidon vuoksi tehtyjen matkojen kustannuksista.

Kela-kortti ei tarkoita oikeutta julkiseen terveydenhuoltoon. Oikeuden julkiseen terveydenhuoltoon saa, jos on Suomessa kotikunta. Kotikunnasta päättää Digi- ja väestötietovirasto.

Tilapäisesti Suomessa oleskelevilla ei yleensä ole oikeutta Kelan etuuksiin.

Oikeuksien hakeminen

Oikeus sosiaaliturvaan ja Kelan etuuksiin selvitetään etuushakemuksen tai -tarkistuksen yhteydessä. Erillisiä päätöksiä Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta ei asiakkaalle anneta.

Kelan etuuksia haetaan elämäntilanteen mukaan etuuden hakemuslomakkeella. **Kaikki Kelan lomakkeet on käännetty englannin kielelle.** Osa hakemuslomakkeista on käännetty myös ukrainan ja venäjän kielille.

Lomakkeita voi tulostaa [kela.fi:stä](https://kela.fi/sta). Kaikki lomakkeet voi postittaa Kelaan (Kela, PL 10, 00056 KELA).

Kela.fi:stä löytyy myös erikielisiä esitteitä, tiedotteita ja videoita asiakkaille ja kumppaneille.

Sähköinen asiointipalvelu OmaKela on tarjolla tällä hetkellä suomen ja ruotsin kielillä, mutta sitä voi käyttää, jos asiakkaalla on sähköinen tunnistusväline.

Kelan neuvonta ja ohjaus

Kelan kansainvälisten asioiden keskus (KV-keskus) palvelee kaikkia henkilöasiakkaita ja viranomaisia kansainvälisissä maahan- ja maastamuuton tilanteissa puhelimitse suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Puhelu Kelan palvelunumeroon on maksullista. Myös jonottaminen on maksullista. Lisätietoa [Soita Kelaan](#).

Vieraskielisille asiakkaille tarjotaan **mahdollisuus** siihen, että he **voivat asioida** Kelassa **tulkin avulla**, jos tarjotuilla palvelukielillä ei ole mahdollista asioida

- Tulkkaus voidaan järjestää puhelinajanvarauksena etukäteen sovittuna ajankohtana
- Ajanvaraus voidaan järjestää myös palvelupisteelle tarvittaessa
- Akuutissa tilanteessa Kelan palvelupisteillä voidaan käyttää myös pikatulkkausta
- Asiakas voi asioida oman tulkin kanssa valitsemassaan kanavassa

Asiakas voi asioida Kelassa myös oman tulkin kanssa. Yleisluonteisissa asioissa, joilla ei ole merkitystä asiakkaan oikeusturvan kannalta, tulkkina voi toimia myös asiakkaan sukulainen tai ystävä. Alle 18-vuotiaat eivät kuitenkaan saa toimia tulkkina.

Kelan yhteistyökumppani voi tarvittaessa varata asiakkaalle tulkatun ajanvarauksen soittamalla Kelan puhelinpalveluun tai varaamalla ajan suomi.fi valtuuksilla.

Viranomaislinja palvelee ma-pe klo 9-15. Puhelimitse ja Kelan palvelupisteellä saa tietoa elämäntilanteen mukaisista etuuksista ja niiden hakemisesta.

Digi- ja väestötietovirasto (DVV)

Lähin Digi- ja väestötietovirasto (DVV) on Porissa. Virastossa hoidetaan ulkomaalaisten rekisteröinti, henkilötunnuksen anto, kotikunta- ja osoiteasiat, maastamuutot, maahanmuutot, henkilötietomuutokset ja päivitykset, perhesuhdetietojen rekisteröinti, avioliiton esteiden tutkinta ja vihkeminen. Yhteystiedot: www.dvv.fi / https://dvv.fi/suomeen-muutto_internationa@dvv.fi / 0295 536 320.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa kotoutumisen edistämiseksi

Tulevaisuudessa kotoutumisen edistämisessä kolmannella sektorilla tulee olemaan yhä suurempi rooli ja yhteistyön vahvistamiseen onkin syytä panostaa. Lisäksi toimiva ja tiivis yhteistyö kunnan ja te-palvelujen sekä hyvinvointialueen kanssa on

keskeisessä asemassa, jotta kotoutumista edistävien palveluiden kokonaisuus on mahdollisimman kattava.

Pohjois-Satakunnassa ja lähialueella toimii aktiivisia yhdistyksiä, joiden tavoitteena on maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen. Myös maahanmuuttajia osallistuu ko. yhdistysten toimintaan. Yhdistysten toiminnasta voidaan mahdollisuuksien mukaan tiedottaa myös kunnallisten toimijoiden kautta.

Kankaanpäässä toimii laaja-alainen, eri toimijoista koostuva ukrainalaisten työllistämistä ja koulutusta edistävä yhteistyöryhmä, joka kokoontuu kaupunginjohtajan johdolla 1-2 kuukauden välein. Yhteistyöryhmän toimintaa on pidetty hyvänä, joten käytäntöä laajennetaan. Pohjois-Satakunnan kotouttamistoiminnan kehittämiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi on katsottu tarpeelliseksi perustaa seudullinen kotouttamistyöryhmä, johon kutsutaan keskeisten toimialojen edustajia Pohjois-Satakunnasta. Tämän työryhmän lisäksi seutukunnan kuntien työntekijöitä osallistuu erilaisiin paikallisiin ja alueellisiin verkostoihin, joissa käsitellään maahanmuuttajiin ja kotoutumiseen liittyviä asioita.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Seutukunnallisen yhteistyön lisääminen kotouttamistyössä	Seudullisen kotouttamistyöryhmän nimeäminen	Kuntajohtajat

KUNTAKOHTAISET PALVELUT KOTOUTUMISEN TUKENA

JÄMIJÄRVI

Kunnan strategia

Jämijärven kunnan strategia vuosille 2022-2025 on hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 25.4.2022. Strategian ydintavoitteita ovat alueen kiinnostavuus, houkuttelevuus ja vetovoimaisuus, tyytyväisyys palveluihin ja elinympäristöön, alueen erottautumistekijät ja yhteinen tekeminen kunnassa, usko tulevaisuuteen.

Kotouttamispalveluiden näkökulmasta kunta suhtautuu avoimesti uusiin asukkaisiin ja pyrkii integroimaan heitä yhteiskuntaan ja jämijärveläiseen elämäntapaan kykynsä mukaan. Strategiassa mainitaan kansainvälisyyden huomioiminen mm. kunnan viestinnässä ja lasten ja nuorten kasvatuksessa.

Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Jämijärven kunnan keskeisenä tavoitteena on edistää tilapäisen suojelun piirissä olevien henkilöiden (ukrainalaiset) kotoutumista alueelle. Kunta on solminut Kankaanpään vastaanottokeskuksen (Medivida Oy) kanssa kuntamallisopimuksen. Yhteistyö on hakenut muotojaan kevään aikana, mutta pääasiallisesti kunta vastaa asuttamisesta, perustason neuvonnasta ja varhaiskasvatuspalveluiden ja perusopetuksen järjestämisestä. Kunnalla oli palkattuna ohjaaja maaliskuuhun 2022 saakka, jonka jälkeen kunta on hankkinut tulkkausapua koulun ja huoltajien yhteistyön tukemiseksi sekä neuvonut asukkaita muuten tai ohjannut heidät vastaanottokeskuksen palveluiden piiriin. Osa ukrainalaisista on työllistynyt kuntaan vakituisesti.

Jämijärven kunta ja Ely-keskus ovat solmineet 2017 sopimuksen kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimuksen mukaan kunta vastaanottaa vuosittain 3-10 henkilöä. Vuosittaista vastaanottolukua on tarkoitus tarkastella vuoden 2023 aikana huomioiden kuntaan keväällä 2022 saapuneet tilapäisen suojelun piirissä olevat henkilöt sekä kunnan ajantasainen asuntokapasiteetti ja resurssit kotoutumispalveluiden tuottamiseen.

Jämijärven kunnan palvelut kotoutumisen tukena

Vuoden 2022 lopussa Jämijärven kunnan asukkaista 1,7 % (35 henkilöä) oli ulkomaan kansalaisia ja 2,1 % vieraskielisiä. Määrät ovat olleet kasvussa viime vuosien aikana. Valtaosa ulkomaalaisista on virolaisia. Ulkomaan kansalaisten määrä tulee kasvamaan, mikäli tilapäisen suojelun piirissä olevat ukrainalaiset hakevat Jämijärveä kotikunnakseen.

Jämijärven kunta suhtautuu avoimesti palveluiden kehittämiseen yhteistyössä muiden naapurikuntien kanssa esimerkiksi kansainväliset palvelut kokoavan neuvontapisteen tai vastaavan perustamiseksi.

Tulkkauspalveluita ostetaan harkinnanvaraisesti. Perustason vapaamuotoisempaa tulkkausta toteutetaan vapaaehtoisvoimin ja säännöllisestä tulkkausavusta korvataan tarvittaessa.

Maahanmuuttopalvelut

Kunnalla ei ole erillistä resurssia maahanmuuttopalveluiden tai ohjaus- ja neuvontapalveluiden tarjoamiseksi. Kunta antaa perustason neuvontaa ja pyrkii hyödyntämään Kankaanpään vastaanottokeskusta ohjauksen ja neuvonnan järjestämisessä. Kunnan tavoitteena on parantaa kuntien ja vastaanottokeskuksen kanssa tehtävää yhteistyötä ohjaus- ja neuvontapalveluiden osalta entisestään.

Asuminen

Kunta vuokraa asuntoja maahanmuuttajien ja tilapäisen suojelun piirissä olevien henkilöiden käyttöön. Edullisia asuntoja hyvien peruspalveluiden ääreltä löytyy monipuolisesti ja erityisesti isompien perheasuntojen osalta pyritään hyödyntämään yksityisiä vuokranantajia.

Asumisen käytännön järjestelyissä ja kysymyksissä asukkaat ovat yhteydessä suoraan kuntaan tai vuokranantajaan. Pääasiallisesti ja helpoiten viestintä tapahtuu viestintäsovelluksissa, joissa tarvittaessa ongelman tai tarpeen laatua voi täsmentää kuvin ja videoin.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Tarvittavien asuntojen järjestäminen	Kunta pyrkii löytämään tarpeeseen soveltuvia asuntoja mahdollisimman nopeasti	Jämijärven kunta
Tiedottamisen parantaminen vapaana olevista asunnoista	Kunta pyrkii pitämään ajantasaista ja informatiivista listaa vapaana olevista asunnoista sekä välittämään tietoa myös Kankaanpään vastaanottokeskukseen	Jämijärven kunta

Työllistymistä edistävät palvelut Jämijärvellä

Jämijärven kunta on tehnyt yhteistyösopimuksen Satakunnan hyvinvointialueen kanssa kuntouttavan työtoiminnan paikkojen tarjoamisesta kaupungin eri toimipisteissä.

Kunta palkkaa useamman kesätyöntekijän kesäisin, tarjoaa palkkatukea paikallisille yrityksille kesätyöntekijöiden palkkaamiseksi ja pyrkii välittämään tietoa kunnan ja yritysten avoinna olevista kesätyöpaikoista. Kesätyöpaikat avautuvat haettavaksi arviolta helmi-maaliskuun aikana ja kunta markkinoi yksityisten kesätyöpaikkoja koko kevään.

Esimerkiksi kunnan varhaiskasvatuspalveluissa on ollut ulkomaalaisia työharjoittelussa ja tapaa jatketaan aina työhön soveltuvia henkilöitä ollessa tarjolla. Kunta vastaavasti viestii paikallisiin yrityksiin tarpeen mukaan. Esimerkiksi keväällä 2023 järjestyi eräälle tilapäisen suojelun piirissä olevalle henkilölle harjoittelupaikka paikallisesta hoivakodista. Kuntaa tulisi tiedottaa harjoittelujaksoista riittävän ajoissa, jotta kunta voi avustaa työpaikkojen etsimisessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Kannustetaan yrityksiä palkkaamaan ulkomaalaisia ja huomioidaan ulkomaalaiset kunnan kesätyöpaikoissa.	Vieraskieliset ja ulkomaalaiset otetaan huomioon keväisin kunnan kesätyöpaikkoihin liittyvässä päätöksenteossa ja viestinnässä.	Yleishallinto

Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen

Jämijärven kunta tarjoaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluita saman tasoisesti kaikille asukkaille. Ulkomaalaistaustaisten osalta huomioidaan tulkkauspalvelut erityisesti kodin ja koulun välisen kommunikoinnin parantamiseksi. Vieraskielisten lasten ja nuorten mukaan lähteminen yhteisiin rientoihin nähdään tärkeänä väylänä yhteiskuntaan integroitumisessa ja ystäväpiiriin löytämisessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Kunta ulkomaalaiset ja vieraskieliset sivistyspalveluissa sekä osana yhteisöä	Tulkkauspalveluita hankitaan tarpeen mukaan ja lasten ja nuorten integroitumista vahvistetaan niin koulussa kuin ottamalla kaikki mukaan harrastuksiin ym.	Sivistystoimi, 3. sektori

Vapaa-ajan palvelut

Vapaa-ajan palvelut (mm. nuorisopalvelut, liikunta, kulttuuri, kansalaisopisto/musiikkiopisto, kirjasto) ovat maahanmuuttajien käytössä samoin perustein kuin muidenkin kuntalaisten. Yhteistyötä vastaanottokeskuksen kanssa palveluista tiedottamisessa olisi hyvä kehittää. Erityisesti jos kunnassa on jotain isompaa

tapahtumaa tulossa, voisi siitä julkaista myös vastaanottokeskuksen Telegram-kanavalla. Kunta seuraa Telegram-kanavaa vaihtelevasti.

Ulkomaalaiset osallistuvat harrastustoimintaan mielenkiintonsa mukaan. Esimerkiksi partiolaisten toiminnassa on ollut tilapäisen suojelun piirissä olevia henkilöitä säännöllisesti mukana.

Ulkomaalaistaustaiset henkilöt ovat tervetulleita kunnan vapaa-ajanpalveluihin siinä missä muutkin ja kiitettävästi on osallistuttukin.

Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö

Jämijärven kunta tekee kotoutumisen edistämässä yhteistyötä 3. sektorin kanssa tarpeen mukaan. Kunta kannustaa yhdistyksiä ottamaan ulkomaalaisia mukaan toimintaan ja myös tarvittaessa pyrkii etsimään sopivia harrastuksia kuntaan muuttaneille henkilöille. Toisaalta 3. sektoria hyödynnetään myös talkootöitä ja nopeaa reagointia vaativissa tilanteissa. Esimerkiksi keväällä 2022 yhdistykset olivat vahvasti vastaanottamassa tilapäisen suojelun piirissä olevia henkilöitä kuntaan järjestämällä tarvekartoitusta, tavarankeräystä ja ensivaiheen sosiaalista yhteydenpitoa.

Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy

Jämijärven kunta pyrkii edistämään hyviä väestösuhteita ja erilaisten väestöryhmien ja niihin kuuluvien yksilöiden keskinäistä vuorovaikutusta, myötämielisiä asenteita, osallisuutta ja turvallisuutta. Kunta pyrkii ehkäisemään syrjintää, eriytymistä ja sellaista toimintaa, joka estää yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisten yksilöiden ja ryhmien välillä.

Konkreettisesti edellä mainittua työtä etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisyn saralla tehdään ottamalla uudet kuntalaiset mukaan yhteiseen toimintaan talkootoiminnan, harrastusten ja tapahtumien myötä sekä tiedottamalla kunnan palveluista.

Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet

Jämijärven kunta pyrkii kehittämään yhteistyötä kotouttamisen edistämässä ja toimenpiteissä naapurikuntien kanssa. Kunnan omat resurssit ja panostukset riippuvat kotouttamisen edistämistä tarvitsevien henkilöiden määrästä, joka toistaiseksi on pysynyt maltillisena ja sellaisena, että asiaa on pystytty hallitsemaan yhdessä vastaanottokeskuksen kanssa.

KANKAANPÄÄ

Kunnan strategia

Kankaanpään kaupungin strategia 2030 viitoittaa kaupungin toimintaa kohden visiota *"Äly, taide ja hyvinvointi asuvat meillä"*. Arvomme: *"vastuullisuus, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, rohkeus ja mukavuus"* ohjaavat palvelutuotantoamme.

Strategiset päämäärämme ovat:

1. Älykäs ja monipuolinen elinvoima
2. Mukava arki
3. Kestävä ja ketterä kaupunki

Kotouttamisohjelmamme ottaa huomioon kaikki kunnan alueella asuvat maahanmuuttajat oleskelun perusteesta riippumatta. Ukrainan sodasta johtuen kotouttamispalvelujen erityisenä tavoitteena on kuitenkin edistää *ukrainalaisten kotoutumista Kankaanpäähän*. Sujuvat ja laadukkaat perheiden palvelut ja myönteinen yhteisöllisyys edistävät mukavaa arkea Kankaanpäässä. Avoimuus ja yhteistyö useiden eri toimijoiden kanssa madaltaa tapahtumiin ja harrastuksiin osallistumisen kynnyksiä, ehkäisee syrjäytymistä ja lisää pitovoimaa. Elinkeinopalvelujen, oppilaitosten ja yritysten vahvalla myötäotteella maahanmuuttajille on löytynyt töitä ja/tai koulutusta turvaamaan työvoiman saatavuutta ja monipuolista elinvoimaa.

Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Kankaanpään kaupungilla on ELY-keskuksen kanssa vuodesta 2016 toistaiseksi voimassa oleva sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimuksen mukaan kaupunki vastaanottaa vuosittain 3-6 kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvaa pakolaista. Samalla kaupunki varautuu järjestämään kotoutumista edistävät palvelut ja toimenpiteet kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaisille, kuntaan osoitetuille ja sijoittuneille henkilöille.

Vuosina 2016-2022 kuntasijoituksia on toteutunut yhteensä 15. Kuntaan ei ole sijoitettu alaikäisiä ilman huoltajaa tulleita pakolaista eikä kiintiöpakolaisia. Pakolaistaustaisten henkilöiden itsenäisen kuntien välinen muuttoliike on yleistä. Pakolaistaustaiset henkilöt ja perheet voivat muuttaa paikkakuntaa itsenäisesti ilman ELY-keskuksen kuntapaikkaa.

Kankaanpään kaupungin palvelut kotoutumisen tukena.

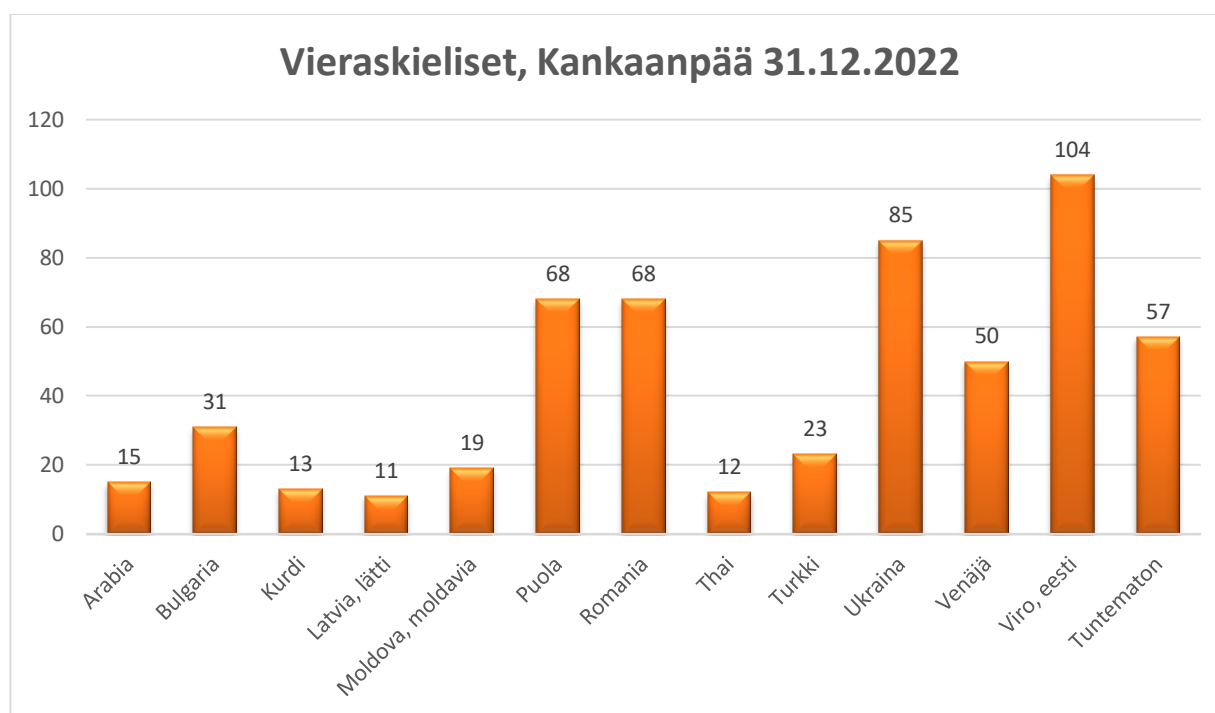
Tilapäisen suojelun piirissä olevien ukrainalaisten mahdollisuus kotikunnan hakemiseksi tulee lisäämään ulkomaalaisten kansalaisten lukumäärää. Kaupungin tavoitteena on onnistua maahanmuuttajien kotouttamisessa. Tavoitetta voisi tukea maahanmuuttajien neuvontapisteiden avaaminen kokeiluluonteisesti esim. parin päivän viikoittaisella aukioloajalla. Neuvontapisteessä maahanmuuttajia neuvottaisiin erilaisissa arjen asioissa (esimerkiksi varhaiskasvatus, opiskelu, työ ja yrittäminen, sosiaalipalvelut, terveys ja hyvinvointi, lomakkeiden täyttäminen ja viranomaisasiointi).

Tulkkkaus

Tulkkauspalvelut ostetaan Monetra Oy tulkkipalvelusta, jossa kaupunki on osakkaana. Tarpeen mukaan voidaan käyttää myös yksityisiä palveluntuottajia. Lisäksi vapaaehtoisia on ilmoittautunut hoitamaan tulkkausta vapaamuotoisemmissa tilanteissa.

Kaupungin maahanmuuttopalvelut

Vuoden 2022 lopussa 3,7 % Kankaanpään kaupungin asukkaista oli ulkomaan kansalaisia, jotka ovat saapuneet ainakin 15 eri maasta.

Kankaanpään kaupungin tavoitteena on toteuttaa laadukasta ja vaikuttavaa kotouttamistyötä. Ukrainan sodasta johtuen erityisenä painopistealueena on ukrainalaisten pakolaisten kotoutumisen edistäminen. Sivistystoimella on kevästä 2022 alkaen ollut käytettävissä määräaikainen, osa-aikainen (20%) maahanmuutto-koordinaattori varhaiskasvatus- ja opetustoimissa. Kehitys -tulosalueelle on perustettu maahanmuuton projektikoordinaattorin määräaikainen toimi (12 kk), joka on täytetty joulukuussa 2022.

Ohjaus ja neuvontapalvelut

Maahanmuuttajien neuvontaa kunnan eri palveluista annetaan palveluiden yhteydessä. Maahanmuuttajia neuvoo ja opastaa myös maahanmuuton projektikoordinaattori, sivistystoimen maahanmuuttokoordinaattori sekä kehittämisjohtaja. Maahanmuuttajille hyödyllisiä tietoja ja maahanmuuttoon liittyviä ohjeita kerätään kaupungin kotisivuille (*Tietoa ukrainalaisille* -sivusto). Sivustolla on myös eri toimijoiden yhteystietoja.

Kaupungin peruspalveluihin liittyviä ohjeita/tietoja on käännetty ukrainan kielelle kevään 2023 aikana. Myös muiden kieliversioiden (esim. englanti, viro ja venäjä) tarjoamista tulee lisätä kaupungissa olevien suurimpien kieliryhmien huomioimiseksi.

Asiakaspalvelun tukena on hyvä jakaa asiakkaille kuvamateriaalia sisältäviä tai selkokieliä esitteitä ja muuta materiaalia. Palvelujen tarvitsijoiden oman kielistä materiaalia tuotetaan tarpeen mukaan jaettavaksi ja se julkaistaan soveltuvin osin myös kaupungin verkkosivuilla. Materiaalia tuotetaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä -yli organisaatorajojen- yhtenäisen ilmeen luomiseksi ja päällekkäisen työn välttämiseksi.

Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma

Kunnan tehtävänä on järjestää alkukartoitus työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajataustaisille henkilöille (esim. kotiäidit ja ikäihmiset).

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tätä tarkoitusta varten tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat.

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan.

Onnistunut kotoutuminen vaatii saumatonta yhteistyötä kaikilta kunnan eri toimialoilta. Maahanmuutonprojektikoordinaattori tiedottaa uusien perheiden saapumisesta kunnan eri toimialueita sekä pakolaisten alkutarkastuksiin liittyen Satakunnan hyvinvointialuetta.

Ohjaaminen suomen kielen opintoihin

Ohjataan ja kannustetaan maahanmuuttajia suomen kielen opiskelemiseen ja suomen kielen käyttämiseen arjen tilanteissa. Kaupunki pyrkii järjestämään suomen kielen opetusta tarvittavassa laajuudessa. Suomen kielen opetusta järjestetään myös kansalaisopistossa (Petäjä-opisto) sekä kotoutumiskoulutukseen liittyvissä koulutuksissa. Maahanmuuttajille suositellaan myös nettipohjaisia, osin maksuttomiakin kielikursseja esim. Finnishcourses.fi.

Osallisuuden edistäminen.

Edistetään vuorovaikutuksen, osallisuuden ja hyvien väestösuhteiden lisääntymistä kantaväestön ja ulkomaalaistaustaisten asukkaiden kesken erilaisin tapahtumin.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Kotoutumispalvelujen tietojärjestelmän hankinta	Asiakastietojärjestelmän hankkiminen	Pohjois-Satakunnan kunnat
Maahanmuuttajat saavat riittävästi tietoa ja opastusta etenkin kotoutumisen alkuvaiheessa	Lähiohjaus, kotikäynnit, viranomaisasiointi, suomalaiseseen yhteiskuntaan ja palvelujärjestelmään tutustuminen	Maahanmuuttopalvelut, sivistystoimi, kolmas sektori
Maahanmuuttajien yhdenvertaisuuden edistäminen	Kunnan palveluista tiedottaminen monikielisesti	Maahanmuuttopalvelut ja markkinointi- ja tiedottamispalvelut
Suomen kielen oppimisen tukeminen	Suomea ulkomaalaisille kielikurssit	Maahanmuuttopalvelut, ja Petäjäopisto
Maahanmuuttajien osallisuuden edistäminen	Suomen kielen opetusta sekä yhteistä toimintaa suomen kieltä opetteleville ja suomenkielisille	Kolmas sektori, Maahanmuuttopalvelut

Asuminen

Vuoden 2023 alussa aloittaneiden hyvinvointialueiden myötä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueille. Vastuu kotoutumisen edistämisestä ja pakolaisten vastaanotosta säilyi kunnalla. Kunnan tehtäviin kuuluu edelleen ELY-keskuksen kuntapaikalle sijoitettavan oleskeluluvan saaneen turvapaikanhakijan, tilapäistä suojelua saavan henkilön tai kiintiöpakolaisena kuntaan muuttavan asumisen järjestäminen. Kunnan velvollisuus on myös huolehtia palvelujärjestelmän mukaisista palveluista, kuten varhaiskasvatus-, koulutus-, kulttuuri-, nuoriso-, vapaa-aika- ja liikuntapalveluista. Ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten lasten asumisjärjestelyistä huolehtiminen sen sijaan siirtyi lakimuutoksen myötä kunnalta hyvinvointialueelle.

Kaupungin tytäryhtiö Kankaanpään Asunnonhankinta Oy:n kautta voidaan vuokrata asuntoja maahanmuuttajien käyttöön. Kiinteistöjen käyttöaste on vastaanottokeskustoiminnan myötä noussut kiitettävän korkeaksi, mutta vapaita asuntoja löytyy eri kokoja hintaluokissa. Tarvittaessa neuvotaan asunnon tarvitsijoita yksityisten vuokra-asuntojen äärelle.

Asukkaiden puutteellinen kielitaito voi aiheuttaa joskus vaikeuksia taloyhtiöissä ja isännöinnissä. Vastaanottokeskuksen asiakkaita auttavat sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja, jos ongelmia ilmenee. Kankaanpään Asunnonhankinta Oy:n asunnoissa mahdollisissa ongelmissa opastavat Kankaanpään Asunnonhankinnan työntekijät. Tarvittaessa voidaan olla yhteydessä maahanmuuttopalveluihin kaupungintalolla.

On suositeltavaa käydä maahanmuuttajan kanssa läpi asuntoon liittyviä asioita vuokra-asunnolla paikan päällä käyden. Käynneillä pyritään varmistamaan, että uudet asukkaat osaavat toimia uudessa asuinympäristössä, tietävät mistä saa tarvittaessa apua ja ymmärtävät talon järjestyssäännöt. Asumisen ohjausta ja neuvontaa pyritään antamaan myös heti lisää, mikäli ongelmia havaitaan. Konkreettinen toimenpide, jolla ongelmia pyritään ehkäisemään, on kuvallisten ja selkeiden opasteiden lisääminen sekä tiedottaminen esimerkiksi jätteenlajittelusta. Suomen pakolaisapu Naapuruussovittelun keskus on tuottanut asumisneuvonnan tueksi materiaalia, esim. Naapuruussovittelun käsikirja. [Naapuruussovittelun käsikirja.](#)

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Tarvittavien asuntojen järjestäminen kunnan vastaanottamille pakolaisille	Kunnan vastaanottamille pakolaisille järjestyy tarpeiden mukainen asunto	Kankaanpään Asunnonhankinta, maahanmuuttopalvelut
Tarvittavien asuntojen järjestäminen maahanmuuttajille	Kuntaan saapuville maahanmuuttajille järjestyy tarpeiden mukainen asunto Kankaanpään asunnonhankinnan kautta tai yhteistyössä yksityisten vuokranantajien kanssa	Kankaanpään Asunnonhankinta, maahanmuuttopalvelut

Työllistymistä edistävät palvelut Kankaanpäässä

Kaupunki on tehnyt yhteistyösopimuksen Satakunnan hyvinvointialueen kanssa kuntouttavan työtoiminnan paikkojen tarjoamisesta kaupungin eri toimipisteissä. Kuntouttavaa työtoimintaa voidaan tarjota myös maahanmuuttajille, mikäli kielitaitoedellytykset täyttyvät.

Kankaanpään strategian mukaisesti edistetään maahanmuuttajien työllistymistä työvoiman saatavuuden parantamiseksi ja kaupungin elinvoiman turvaamiseksi. Kankaanpään kaupungilla ei ole käytössä kesätyöseteliä, mutta kaupungin tekninen toimi palkkaa vuosittain nuoria kesätöihin. Kesätyöpaikkoihin on rekrytoitu myös maahanmuuttajataustaisia nuoria. Tulevien asukkaiden ja työntekijöiden kannalta olisi hyvä pyrkiä tarjoamaan opiskelijoille jo opiskelun aikana myös harjoittelupaikkoja asuinkunnasta. Tämä edesauttaisi maahanmuuttajan sitoutumista paikkakuntaan.

Yleensä nopeaa työllistymistä hidastavat kielitaito (suomi ja/tai englanti) ja osaamisen tunnistamisen vaikeudet (tutkintosuoritusten kelpoisuus Suomessa).

Hyviä käytäntöjä: Tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten kotouttamisen edistämiseksi on Kankaanpäässä luotu valtakunnallisestikin huomiota saanut *Kankaanpään malli*, jossa on eri toimijoiden (vastaanottokeskus, oppilaitokset, TE-toimisto, yritykset, kaupunki) yhteistyössä luotu toimivia polkuja työllistymiseen ja suomen kielen oppimisen tukemiseen. Kankaanpäähän saapuneista yli 400 tilapäisen suojelun statuksella olevista lähes joka neljäs on työssä tai oppisopimuskoulutuksessa.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistäminen	Monialainen yhteistyö seudullisissa / maakunnallisissa hankkeissa Kotoutumistyössä onnistuminen lisää pitovoimaa	Elinkeinotoimi, maahanmuuttopalvelut.
Edesauttaa maahanmuuttajien tarvitsemien harjoittelupaikkojen löytymistä	Tarjotaan mahdollisuuksien mukaan harjoittelupaikkoja kaupungin eri toimialoilla	Maahanmuuttopalvelut ja kaikki hallinnonalat
Työelämään tutustuminen (TET)	Info-tilaisuus ukrainankielisille peruskoulun 7-9 -luokan TET-harjoitteluista (työelämän pelisäännöt)	Opinto-ohjaaja ja maahanmuuttokoordinaattori

Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen

Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus ja esiopetus

Alle kouluikäisten maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatus järjestetään kuten kaikille alle kouluikäisille lapsille. Varhaiskasvatus on maksullista perheen koon

ja tulojen mukaan. Maahanmuuttajataustaisten lasten esiopetus järjestetään kaikille lapsille tarkoitetuissa esiopetusryhmissä.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kieleen ja kulttuuriin liittyvien näkökohtien katsotaan koskevan jokaista varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen osallistuvaa lasta. Lasten kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet nähdään yhteisöä myönteisellä tavalla rikastuttavina. Kieli- ja kulttuuritietoisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielet, kulttuurit ja katsomukset nivoutuvat osaksi varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kokonaisuutta. Kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana. Kieli- ja kulttuuritietoista toimintatapaa edellytetään kaikilta varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen työntekijöiltä kaikissa arjen tilanteissa.

Kieli- ja kulttuuritietoisella kasvatuksella ja opetuksella tarkoitetaan arvostavaa suhtautumista jokaisen lapsen ja perheen kielelliseen ja kulttuuriseen taustaan sekä valmiutta mukauttaa toimintaa siten, että jokaisella on mahdollisuus rakentaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään omista lähtökohdistaan. Kieli- ja kulttuuritietoinen kasvatus ja opetus ovat tietoista kielellisen ja kulttuurisen pääoman siirtämistä lapsille integroituna kaikkiin oppimistilanteisiin ja arjen kohtaamisiin.

Kielitietoisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

- tunnistetaan kielen keskeinen merkitys oppimisessa, opetuksessa, arvioinnissa ja kaikessa toiminnassa
- tunnistetaan kielen keskeinen merkitys osallisuudessa, vuorovaikutuksessa ja kaverisuhteiden syntymisessä
- arvostetaan kaikkia lasten käyttämiä kieliä

Kulttuuritietoisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

- edistetään kielellisen, kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden näkymistä osana lapsiryhmän arkea ja juhlaa
- tuetaan lapsen kulttuuri-identiteetin rakentumista tarjoamalla kokemuksia, tietoa ja taitoja eri kulttuuriperinnoistä esim. leikkien, ruokailuhetkien ja juhlien avulla
- lapsen identiteetin kehittymisen kannalta on tärkeää, että hän pystyy ilmaisemaan itseään ja ymmärtää muita
- tuetaan lasta myönteisen suhteen luomisessa moninaiseen ympäristöön
- rohkaistaan lasta tutustumaan toisiin ihmisiin, kieliin ja kulttuureihin
- toimitaan mallina lapsille erilaisten ihmisten myönteisessä kohtaamisessa
- kuunnellaan, tunnistetaan ja ymmärretään eri näkemyksiä
- pohditaan omia arvoja ja asenteita

Kielitietoinen kasvattaja

- ymmärtää kielen keskeisen merkityksen lasten kehityksessä, oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja osallisuudessa
- tiedostaa olevansa lapsille kielellinen malli ja kiinnittää huomiota omaan kielenkäyttönsä
- rohkaisee lapsia käyttämään kieltä monipuolisesti
- huomioi lasten kielelliset lähtökohdat ja antaa heille aikaa ja mahdollisuuksia vaihteleviin kielenkäytön tilanteisiin

- käyttää työssään erilaisia menetelmiä tukemaan lapsen kielen oppimista
- varmistaa kaikkien lasten osallisuuden ja vahvistaa lasten kaverisuhteita
- ymmärtää lapsen oman äidinkielen merkityksen toista kieltä opeteltaessa
- keskustelee lapsen kielen kehittymisestä huoltajien kanssa

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Lapsen ja perheen kotoutumisen edistäminen	Varhaiskasvatuspalvelun ja esiopetuksen järjestäminen lain mukaisesti.	Varhaiskasvatuspalvelut ja esiopetus yhdessä perheiden, vastaanottokeskuksen ja kaupungin toimijoiden kanssa.

Perusopetus

Valmistavan opetuksen toteutusmalli Kankaanpäässä

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu jokaiselle maahanmuuttaja-taustaiselle oppilaalle, jonka suomen kielen taito ei vielä ole riittävä perusopetuksen ryhmissä opiskelemiseen.

Valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Käytännössä valmistava opetus kestää noin vuoden. Opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Opetushallitus suosittelee, että valmistavan opetuksen ryhmäkoko on 8–10 oppilasta. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan mahdollisuuksien mukaan esi- tai perusopetukseen. Integrointi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että oppilas on suomenkielisen ryhmän mukana kuvaamataidon tai liikunnan tunnilla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista sekä opiskeluvalmiuksien ja suomen taidon kehittymistä. Integroinnilla edistetään oppilaiden välistä vuorovaikutusta. Integrointeja lisätään vähitellen oppilaan suomen kielen taidon karttuessa. Päätöksen integroinnista tekee rehtori yhteistyössä opettajien kanssa.

Kankaanpään mallissa oppilas sijoitetaan aluksi valmistavan opetuksen ryhmään eli VALO-luokkaan, jos sellainen on tarjolla. VALO-luokan arjessa selviää oppilaan taitotaso, oppimiskyky ja motivaatio. Näiden tietojen ja havaintojen perusteella oppilas siirretään kokonaan suomenkieliseen luokkaan, kun koulun arki sujuu suomen kielellä ja siirto tukee oppilaan koulunkäyntiä. Samanikäisillä valmistavan opetuksen lapsilla suomenkielisen luokan luokkataso voi vaihdella. Harkinta on yksilöllistä.

VALO-luokassa toimii opettaja ja koulunkäynninohjaaja. VALO-luokan on hyvä sijaita kiinteästi koulun yhteydessä. Näin tulevat tutuksi erilaiset luokat, liikuntasali, käsityön tilat, mahdollinen kuvaamataidon luokka, välituntihiha, ruokala ja ennen kaikkea koulun oppilaat.

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ohella oppilaanohjausta ja riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Tukea on annettava heti, kun tuen tarve ilmenee. Tämä pätee myös valmistavassa opetuksessa, olipa oppilas VALO-luokassa tai suomenkielisessä luokassa.

Valmistavan opetuksen tavoitteena

- auttaa oppilaita kotoutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan
- taata heille tasa-arvoiset mahdollisuudet koulunkäyntiin
- tukea lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä
- antaa oppilaalle valmiuksia, joiden avulla hän kykenee siirtymään perusopetukseen tai oppivelvollisuusiän täytyttyä jatko-opintoihin.

Suomen kielen oppiminen on avain kaikkeen tähän. Vastaanottava opettaja voi arvioida tarvittaessa Kielipuntari-testistöllä kielitaidon tasoa erityisopettajaa, S2-opettajaa tai opinto-ohjaajaa konsultoiden.

Valmistavaa opetusta jatketaan kokonaisilla lukukausilla niin kauan, kunnes keskeneräinen lukukausi tulee päätökseen. Valmistavan opetuksen rahoituksen päättyminen ei tarkoita valmistavan opetuksen päättymistä. Valmistavan opetuksen (900 h tai 1000 h) täytyttyä ja lukukauden päätyttyä oppilas saa valmistavasta opetuksesta todistuksen ja jatkaa tämän jälkeen perusopetuksessa S2-oppilaana.

Valmistavan opetuksen opetussuunnitelma ohjaa opetuksen toteutusta. Dokumentti on luettavissa Kankaanpään internetsivuilla <https://www.kankaanpaa.fi/>, polkuna <https://www.kankaanpaa.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/perusopetus/opetussuunnitelma/>

Suomi toisena kielenä -opetus

Peruskoulun äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa on erilaisia oppimääriä. Oppimäärän valinnasta päättää huoltaja. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää (S2), jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi tai hänellä on monikielinen tausta. Oppimäärän valinta perustuu aina oppilaan tarpeisiin, joita arvioivat oppilasta opettavat opettajat.

Suomi toisena kielenä opetussuunnitelma ohjaa opetuksen toteutusta ja sisältää tarkempia yksityiskohtia. Tämä Kankaanpään perusopetuksen opetussuunnitelmaa täydentävä suunnitelma on luettavissa Kankaanpään internetsivuilla <https://www.kankaanpaa.fi/>, polkuna <https://www.kankaanpaa.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/perusopetus/opetussuunnitelma/>

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Perusopetusikäisten lasten ja nuorten kotoutumisen edistäminen.	Perusopetuksen järjestäminen lain mukaisesti.	Opetuksen järjestäjä

Perusopetuksen jälkeinen opetus

Aikuisten perusopetus

Aikuisten perusopetus on osa yleissivistävää opetusjärjestelmää ja aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta. Aikuisten perusopetus on tarkoitettu Suomeen tulleille nuorille, jotka eivät ole ehtineet saada perusopetuksen päättötodistusta valmiiksi oppivelvollisuusikäisinä tai joiden valmiudet ovat jääneet heikoiksi perusopetuksen aikana. Aikuisten perusopetus soveltuu myös maahanmuuttajataustaisille aikuisille, jotka tarvitsevat päättötodistusta päästäkseen

jatko-opintoihin. Aikuisten perusopetuksen tavoitteena on saavuttaa perusopetuksen tiedot ja taidot, parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja jatko-opintovalmiuksia sekä antaa valmiudet ja kelpoisuus toisen asteen opintoihin.

Lähimmät aikuisten perusopetusta järjestävät oppilaitokset:

Porin aikuislukio www.pori.fi/kasvatus-ja-koulutus/lukio/porin-aikuislukio/ sekä Eurajoen kristillinen opisto (EKO) www.eko.fi.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA), kotouttamiskoulutus sekä ammatillinen koulutus

Satakunnan koulutuskuntayhtymä Sataedu järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA) mm. Kankaanpäässä. **TUVA-koulutus** yhdistää perusopetuksen lisäopetuksen (10. luokka), lukioon valmentavan koulutuksen ja ammatilliseen koulutuksen valmentavan koulutuksen samojen tutkinnon perusteiden alle. TUVA-koulutus maahanmuuttajataustaisille on tarkoitettu ensisijaisesti oppivelvollisuusikäisille nuorille, jotka tarvitsevat lisää suomen kielen taitoa ja ohjausta, jotta he voivat päästä ammatilliseen koulutukseen tai lukioon.

TUVA-koulutus on korkeintaan vuoden mittainen kokonaisuus, jonka avulla nuori voi saada valmiuksia hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen tutkintokoulutukseen. Tämän koulutuksen turvin nuorella olisi mahdollisuus selkeyttää omia tulevaisuuden jatko-opintosuunnitelmiaan ja suuntaa työelämään. Tuva-koulutus on mahdollisuus niille oppivelvollisille, jotka eivät löydä omaa paikkaansa tai suuntaansa heti perusopetuksen jälkeen.

Sataedu tarjoaa valmennuspalveluja ja koulutusta nuorille ja aikuisille maahanmuuttajille myös **kotouttamiskoulutuksessa** sekä **ammattillisessa koulutuksessa**. Kotouttamiskoulutus toimii niin sanotulla nonstop-periaatteella eli mahdollisimman pienin odotusajoin. Ammatilliseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen on mahdollista hakeutua läpi vuoden jatkuvan haun kautta.

Lisätietoja www.sataedu.fi

Muut koulutukset maahanmuuttaneille

Kankaanpään Opisto

Kankaanpään Opisto tarjoaa maahanmuuttajaopiskelijoille joustavia koulutuspolkuja erilaisten hankkeiden ja kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen opetussuunnitelman mukaisen KOPS-koulutuksen avulla.

Suomistartti (Toimiminen suomalaisessa työelämässä, 15 osp)

Suomalaisessa työelämässä toimiminen on paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva, 15 osp laajuinen tutkinnon osa, jossa käydään läpi työelämän perustaitoja. Koulutuksen tarkoituksena on parantaa opiskelijan kielitaitoa ja opiskelunvalmiuksia voidakseen hakeutua suorittamaan suomalaista ammatillista tutkintoa. Koulutuskielenä suomi.

Vapaan sivistystyön kotouttamiskoulutus

Kansanopiston vapaan sivistystyön opetussuunnitelman mukainen kotouttamiskoulutus (max. 80 op). Maahanmuuttajan kotouttamissuunnitelmassa tulee olla merkittynä kyseinen koulutus. Opetuskieli suomi. Ei ikärajaa tai kielitaitovaatimusta.

Vapaan sivistystyön KOPS-opistovuosi = Musiikin ja kasvun -opistovuosi

Musiikin ja kasvun opistovuosi / KOPS-opistovuosi (max. 53 op) on vapaan sivistystyön kansaopistojen opetussuunnitelman mukainen laajennetun oppivelvollisuuden piirissä oleville kotikuntaoikeuden Suomessa omaaville, peruskoulun päättäneille, opintojen alkaessa alle 18-vuotiaille. Koulutuksen tavoitteena on edistää opiskelijan omaehtoista oppimista ja antaa opiskelijalle valmiudet opintojen jatkamiseen perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa.

Taiteen perusopetus musiikin opetus

Kankaanpään opisto tarjoaa musiikin taiteen perusopetuksen opetushallituksen rahoittamia vapaaoppilaspaikkoja mahdollisuuksien mukaan ensisijaisesti lapsille ja nuorille.

Hankkeet

Kankaanpään Opisto on hakenut rahoitusta erilaisiin vapaan sivistystyön kehittämishankkeisiin, joilla voidaan kehittää maahanmuuttajien koulutuspolkua.

Lisätietoja koulutuksista ja hankkeista:

rehtori Marja Kallioniemi (etunimi.sukunimi@kopisto.fi)

Petäjä-opisto

Pohjois-Satakunnan alueella suomen kielen opetusta järjestää Sasky -koulutus-kuntayhtymän Petäjä-opisto (kansalaisopisto). Kansalaisopiston kurssitarjonnassa on useita Kankaanpäässä järjestettäviä **suomen kielen kursseja**. Vastavuoroisesti Petäjä-opisto tarjoaa Kankaanpäässä myös **ukrainankielen alkeet -opetusta** edistämään kaksisuuntaista kotoutumista!

Lisätietoja www.sasky.fi/oppilaitokset/petaja-opisto/

Vapaa-ajan palvelut

Vapaa-ajan palvelut (nuorisotyö, liikuntatoimi, kulttuuritoimi, museo, kansalaisopisto / Petäjäopisto, kirjasto) ovat maahanmuuttajien käytössä samoin perustein kuin muidenkin kuntalaisten. Maahanmuuttajien tietämystä kaupungin tapahtumista ja palveluista tulisi edelleen vahvistaa kohdennetulla ja monikielisellä viestinnällä. Erityisesti lapsiperheille suunnattuja tapahtumia on markkinoitu myös maahanmuuttajille ja näin tullaan tekemään jatkossakin. Vastaanottokeskuksen kautta on mahdollisuus välittää kohdennettua tietoa esim. kaupungissa järjestettävistä tapahtumista.

Nuorisotyö

Kaikilla nuorisotiloilla ja nuorisopalveluiden muissa toiminnoissa käy maahanmuuttajataustaisia niin varhaisnuorten kuin nuortenkin toiminnoissa. Nuorisotyöhön osallistuminen on aina lapsille ja nuorille vapaaehtoista. Erityisnuorisotyöntekijän, etsivien nuorisotyöntekijöiden palvelut kohdentuvat maahanmuuttajille samoin kriteerein, kuin muillekin lapsille ja nuorille.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tehtävänä on tuottaa monipuolisia liikuntaa ja terveyttä edistäviä palveluja kankaanpääläisille. Liikuntatoimi tarjoaa palveluja myös yli kuntarajojen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja toimii samalla Pohjois-Satakunnan liikuntatoiminnan keskuksena. Liikuntatoimi luo edellytyksiä liikuntatoiminnalle, sen parissa tapahtuvalle seuratyölle sekä omaehtoiselle terveyttä edistävälle liikunnan harrastamiselle.

Liikunnan ja urheilun on todettu olevan käyttökelpoinen tapa edistää maahanmuuttajien kotoutumista uuteen kulttuuriin. Harrastuksissa mukana oleminen edistää muun muassa kielen oppimista ja antaa mielekästä tekemistä vapaa-ajalle. Todennäköisesti näissä harrastuksissa tutustuu myös kantaväestöön, mikä auttaa laajentamaan sosiaalista verkostoa. Ihanteellisesti ajatellen sekä kantaväestö että maahanmuuttajat oppivat toisiltaan jotain.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Liikuntapalveluiden esittely (tilat, alueet, ryhmät, säännöt)	Järjestetään tarpeen mukaan 1-2x/v	Liikuntapalvelut, maahanmuuttokoordinaattori, VOK
Tutustuminen seurojen/yhdistysten toimintaan	Harrastemessujen järjestäminen	Liikuntapalvelut, seurat, yhdistykset
Uimakoulujen järjestäminen maahanmuuttajaryhmille	Kutsun ja ilmoittautumisohjeen laadinta. Tulkkien varaaminen	Liikuntapalvelut, maahanmuuttokoordinaattori, VOK

Kulttuuripalvelut ja museo

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Integroitumisen syventäminen; lisätä paikallisen kulttuurin, historian ja taiteen tuntemusta	Maksuttomat museokäynnit kaupunginjohtajan päätöksen mukaisesti	Maahanmuuttopalvelut Kaupunginmuseo
Varhaiskasvatus- ja kouluikäisten paikallishistorian, kulttuurin ja taiteen oppimiskokemukset	Kaupungin yhteisen kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisten museokäyntien toteuttaminen muun ikäluokan mukana.	Esikoulut ja koulut, Kaupunginmuseo

Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluiden tarkoituksena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoite pitää sisällään tasa-arvonäkökulman ja kaikenikäisten lukemisharrastuksen edistämisen.

Kankaanpään kaupunginkirjasto on julkinen, avoin ja maksuton palvelu. Kankaanpäässä on pääkirjasto sekä lähikirjasto Honkajoella. Kankaanpään kaupunginkirjasto kuuluu Satakirjastot-ryhmään, jonka verkkokirjasto ja e-aineistot löytyvät osoitteesta satakirjastot.finna.fi. Asiakkaiden käytössä on koko alueen kokoelmat. Aineistoa voi varata kaikista kirjastoista ja varaukset kuljetetaan asiakkaan toivomaan kirjastoon.

Kirjastokortin voi saada kuvallista henkilötodistusta näyttämällä. Kirjasto tarjoaa asiakkaittensa käyttöön kirjoja, kielikursseja, lehtiä, äänitteitä, elokuvia ja e-aineistoja. Omaan kokoelmaan kuuluu suomenkielisen lisäksi jonkin verran ruotsinkielistä ja vieraskielistä aineistoa. Helsingin kaupunginkirjaston Monikielisestä kirjastosta voidaan tilata tarpeen ja saatavuuden mukaan erikielisiä tilapäiskokoelmia omaan kirjastoon maahanmuuttajien käyttöön.

Osa e-aineistosta voi käyttää myös kotikoneelta kirjastokortin tunnuksella ja pin-koodilla. Lainattavissa on myös esimerkiksi selkokirjoja. Selkokieli on helppolukuista kieltä, joka on hyödyllistä silloin, jos vasta opettelee suomea.

Asiakkaiden käytössä on myös yleisötietokoneita. Kirjastossa on mahdollista kopioida ja tulostaa pientä maksua vastaan. Kirjastoista löytyy tietoa erilaisista koulutuksista ja paikkakunnan tapahtumista. Kirjasto on tärkeä myös sosiaalisena oleilu- ja kohtaamispaikkana. Sekä pääkirjastoa että Honkajoen kirjastoa voi käyttää palveluaikojen lisäksi myös omatoimisesti.

Kirjastoissa järjestetään kaiken ikäisille kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta, kirjavinkkausta sekä erilaisia tapahtumia. Ryhmät voivat varata kirjastosta tutustumiskäynnin. Luokkakäyntien ja päiväkotikäyntien yhteydessä lapset oppivat käyttämään kirjastoa. Maahanmuuttajaryhmille järjestetään kirjastonkäytön opetusta ja esitellään kirjaston palveluja yhteistyössä koulutusten järjestäjien kanssa.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Kotoutumisen edistäminen	Jaetaan saavutettavaa tietoa ja opas-tusta kirjastosta ja sen palveluista etenkin kotoutu-mi-sen alkuvaiheessa	Kirjastot
Yhden-vertaisuuden ja osallisuuden edistäminen	Toimitaan linkkinä yhteiskunnan muihin palveluihin ja suomalaiseen kulttuuriin sekä tarjotaan tila sosiaaliseen kohtaamiseen	Kirjastot
Suomen kielen oppimisen tukeminen	Tarjotaan kielikursseja, oikeankielisiä aineistoja ja nettipäätteitä	Kirjastot

Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö

Kankaanpäässä on vireää järjestö- ja yhdistystoimintaa, myös maahanmuuttoon liittyen. SPR Kankaanpään osasto oli jo edellisen suuremman maahanmuuttajaryhmän vuonna 2015 tullessa Niinisaloon avustamassa vastaanottokeskuksen kalustamisessa ja tarvikkeiden hankinnassa. Kankaanpään seurakunta on Helluntaiseurakunnan ja Kankaanpään Aikuiskoulutussäätiön Valtti-työpajan kanssa järjestänyt Leipäkirkon ruokajakelua ja SPR on tarjonnut lämmintä ruokaa.

Maahanmuuttoprojektikoordinaattorin aloittaessa joulukuussa 2022 ja ottaessa yhteyttä järjestötoimijoihin, kävi ilmi, että halutaan tehdä yhteistyötä maahanmuuttajien eteen. Koordinoidulla toiminnalla vältetään päällekkäisyydet ja tapahtumista tiedotetaan toisille. Keväällä 2023 aloitettiin yhteiset kokoontumiset Kankaanpään vastaanottokeskuksen (vok) kanssa. Synenergiaa pyritään hyödyntämään. Yhdistykset ovat järjestäneet oman alansa toimintaa ja esim. Martat järjestävät ruokaan liittyviä tapahtumia vok:in tiloissa, sillä heillä ei ole riittäviä omia tiloja. Tämä edistää kahdensuuntaista kotoutumista. MLL ja srk järjestävät lapsille ja vanhemmille yhteistä toimintaa ja maahanmuuttajat ovat olleet tervetulleita myös urheilujärjestöjen toimintaan.

Maahanmuuttopalvelut tekevät yhteistyötä myös kaupungin eri toimialojen kanssa. Maahanmuuttopalveluissa järjestetään erilaisia tapahtumia ja esim. ukrainalaisille suunnatun yhdistysinfon tarkoituksena oli tiedottaa kaupungin monipuolisesta harrastustarjonnasta ja vastaavasti tarjota yhdistyksille mahdollisuus saada uusia jäseniä ja kaupungin palvelujen käyttäjiä.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Kahdensuuntainen kotoutuminen	Kaupungin, seurakuntien, yhdistysten sekä vastaanottokeskuksen yhteistyö	Maahanmuuttopalvelu, srk, yhdistykset ja vok
Kunnan ja kolmannen sektorin yhteistyön kehittäminen	Yhdistysten yhteyshenkilöiden nimeäminen	Maahanmuuttopalvelut, vapaa-aikatoimi

Suunnitelma työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä

Työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien (vanhukset ja kotiäidit / lapsen kotona oleva vanhempi) kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämiseksi hyödynnetään yksilöllisten tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan edellä mainittuja kotoutumista tukevia palveluja.

Kaupungin maahanmuuttopalvelutyötä ollaan vasta kehittämässä ja valmistaudutaan kotoutumislain mukanaan tuomiin uusiin velvollisuuksiin. Kankaanpään maahanmuuttotyön kehittämisessä on huomioitava kaksi tärkeätä kohderyhmää: tilapäisen suojelun kautta kaupunkiin muuttaneet tai muuttavat ukrainalaiset sekä jo Kankaanpäässä asuvat muiden maiden kansalaiset, joita oli vuoden 2021 lopussa 449 henkilöä. Maahanmuuttopalvelujen tärkeänä tehtävänä on paitsi ukrainalaisten tilapäisen suojelun kautta Kankaanpäähän asettuvien maahanmuuttajien, mutta myös Kankaanpäässä jo asuvien maahanmuuttajien kontaktointi, työvoiman ulkopuolella

olevien ryhmien ja palvelutarpeidensa kartoittaminen, kotoutumisen edistäminen sekä yleinen tiedottaminen.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Maahanmuuttajien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistäminen	Tilannekartoitus Kankaanpään muuttaneiden ulkomaalaisten tarpeista	Maahanmuuttopalvelut
Tuetaan työelämän ulkopuolella olevien maahanmuuttajien (ikäihmiset, lasten vanhemmat) yhteiskuntaan osallistumista	Alkukartoitus, keskustelut, kielikoulutus, tapahtumat	Maahanmuuttopalvelut, kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikatoimi, srk, yhdistykset

Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy

Kankaanpään kaupunki pyrkii edistämään maahanmuuttajien osallisuutta sekä harrastuksiin ja tapahtumiin osallistumista. Maahanmuuttaneille informoidaan kaupungin ja kolmannen sektorin järjestämästä toiminnasta mahdollisuuksien mukaan verkkosivuilla, tiedottein ja vastaanottokeskusyhteistyön kautta. Verkkosivujen kielivaihtoehtoja pyritään lisäämään ja tuotetaan muun kielistä infomateriaalia mahdollisuuksien mukaan. Tapahtumatiedottamista ja tapahtumakalenterista tiedottamista kehitetään, jotta myös maahanmuuttajat saavat tietoa tapahtumista.

Suomessa vietetään rasismien- ja syrjinnänvastaista viikkoa vuosittain maaliskuussa. YK:n kansainvälistä rotusyrjinnän vastaista päivää vietetään 21.3.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Yhdenvertaisuuden ja suvaitsevaisuuden edistäminen	Osallistutaan vuosittain maaliskuussa järjestettävään Rasismien ja syrjinnän vastainen viikko -kampanjaan	Maahanmuuttopalvelut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa

Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet

Kankaanpään kaupunki pyrkii palveluillaan vastaamaan myös maahanmuuttajien palvelutarpeisiin ja edesauttamaan integraatiota, kotoutumista ja osallisuutta. Kaupungin arvot – vastuullisuus, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, rohkeus ja mukavuus - näkyvät palvelujen tuottamisessa ja niiden kehittämisessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Info House (maahanmuuttajien neuvontapiste)	Järjestetään aluksi neuvontaa puhelimitse, myöhemmin perustettavassa info-pisteessä	Maahanmuuttopalvelut
Kunnan ja hyvinvointialueen sujuva yhteistyö	Yhteyshenkilöiden nimeäminen (hva) / prosessikuvaus	Maahanmuuttopalvelut
Monikulttuuriosaaminen ja selkokielen käyttö	Koulutetaan henkilökuntaa kulttuurien moninaisuudesta ja tavoista. Selkokielen koulutus	Maahanmuuttopalvelut
Pakolaiset saavat riittävästi tietoa ja opastusta kotoutumisen alkuvaiheessa	Lähiohjaus, kotikäynnit, viranomaisasioinnit	Maahanmuuttopalvelut, tulkkipalvelut
Hyvien väestösuhteiden edistäminen	Yhteistilaisuudet	Maahanmuuttopalvelut ja muut toimialat, kuntalaiset ja yhdistykset

KARVIA

Kunnan strategia

Kuntalain 22 §:n mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Asukkaiden mielipide on selvitettävä ennen merkittävien päätösten tekemistä ja palveluja tulee kehittää ja suunnitella yhdessä niiden käyttäjien kanssa.

Vaiikuttamismahdollisuuksia lisätään edelleen.

Tärkeimmistä asioista tiedotetaan erikseen kulloinkin tarkoituksen mukaisimmalla tavalla huomioiden tasapuolisesti myös ne kuntalaiset, joilla ei ole kiinnostusta ja mahdollisuutta sähköisen median käyttöön. Kuntalaisia kuullaan eri tavoin, mm. yleisissä kuulemistilaisuuksissa, verkkokyselyillä sekä eri ikäryhmien vaikuttamiskanavien kuten nuorisovaltuuston, vanhus- ja vammaisneuvoston sekä harrastepiireissä vuoropuhelun ja henkilökohtaisen kohtaamisien kautta. Kunta viestii aktiivisesti ja näkyvästi sosiaalisessa mediassa.

Myös maahanmuuttajia on kuultu ja heille on tiedotettu kunnan palveluista ja tapahtumista ja muista heidän tilanteeseensa vaikuttavista asioista. heitä tavoitetaan erilaisten viestiryhmien ja yhteyshenkilöiden kautta.

Kuntastrategiassa mainitaan asumiseen liittyen, että kunnassa tulee olla tarjolla monipuolisesti erilaisia asumisvaihtoehtoja viihtyisässä asuinympäristössä.

Asuinympäristöjen kehittämisessä on huomioitu myös maahanmuuttajat. Heille on mm. rakennettu yhteinen oleskelu ja grillauspaikka. Asuntojen läheisyydessä on virkistysalueita ja niitä pyritään vähitellen parantamaan huomioiden eri ikäiset käyttäjät.

Elinvoiman osalta kunnan tulee edistää työvoiman ja yritysten kohtaamista. Kunnasta pyritään auttamaan maahanmuuttajia työpaikkojen löytämisessä.

Karvian kunnan kuntastrategiaa päivitetään syksyllä 2023 ja tässä huomioidaan muuttunut tilanne maahanmuuttajien suhteen, vaikka strategian osa-alueet koskevat yhtäältä maahanmuuttajia jo nykyiselläänkin.

Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Karvian kunnalla on ELY-keskuksen kanssa toistaiseksi voimassa oleva sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimuksen mukaan kunta on sitoutunut vastaanottamaan yhden perheen kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti. Samalla kunta varautuu järjestämään kotoutumista edistävät palvelut ja toimenpiteet kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaisille, kuntaan osoitetuille ja sijoittuneille henkilöille. Vuosina 2016-2022 kuntasijoituksia ei ole toteutunut.

Karvian kunnan tavoitteena on toteuttaa resurssien puitteissa laadukasta ja vaikuttavaa kotouttamistyötä. Ukrainan sodasta johtuen erityisenä painopistealueena on ukrainalaisten pakolaisten kotoutumisen edistäminen. Sivistystoimella on kevästä 2022 alkaen ollut käytettävissä valmistavan maahan muuton opettaja ja päivähoitaja on ukrainaa taitava lastenhoitaja. Ukrainalaisille on järjestetty kielenopetusta kaksi kertaa viikossa. Kaksi tuntityöntekijää on auttanut käytännön ongelmien kanssa tilapäisen suojelun asiakkaita.

Vuoden 2022 alkupuolella Karviaan muutti 60 ukrainalaista. Tulijoista osa on muuttanut toiselle paikkakunnalle ja muutama on tullut vuoden 2023 aikana lisää. Osa heistä asuu kunnan omistamissa tai vuokraamissa tiloissa ja osa itse vuokraamissaan asunnoissa.

Karvian kunnan palvelut kotoutumisen tukena

Maahanmuuttopalvelut

Kuntaan on muuttanut tilapäisen suojelun turvin ukrainalaisia viime maaliskuusta lähtien. Määrä on hiukan vaihdellut, mutta tällä hetkellä heitä on 53. Kunnassa asuu myös virolaisia, jotka ovat asuneet Karviassa jo pidempään. Kunnalla ei ole erillistä maahanmuuttopalveluiden henkilöresurssia. Karvian kunta pyrkii kuitenkin palveluillaan vastaamaan myös maahanmuuttajien palvelutarpeisiin ja edistämään heidän kotoutumistaan. Kunta on palkannut tuntityöhön ukrainaa taitavia henkilöitä kielenopetukseen ja satunnaisiin majoitukseen tai palveluiden piiriin hakeutumista edistäviin liittyviin tehtäviin. Kankaanpään vastaanottokeskus ottaa kunnan tiloissa vastaan vastaanottokeskuksessa kirjoilla olevia henkilöitä.

Asuminen

Karvian kunnalla on kunnan tytäryhtiön omistamia rivitalovuokra-asuntoja, joita vapautuu harvakseltaan. Asumiseen liittyvissä kysymyksissä palvelee vuokrataloyhtiön isännöitsijä tai kunnanjohtaja. Yksityiset ovat myös vuokranneet

omistamia asuntaja maahanmuuttajille. Kunta omistaa entisen tehostetun palveluasumisen yksikön, johon on majoitettu asukkaita kuntasopimuksella.

Työllistymistä edistävät palvelut Karviassa

Karvialaisten työllistymistä edistävät palvelut järjestää Satakunnan TE-toimisto. TE-toimiston lähin toimipiste sijaitsee Kankaanpäässä.

Satakunnassa toimii kaksi työllistymistä edistävää monialaista palveluverkostoa: Satakunnan TYP ja Rauman seudun TYP, jotka toimivat seudullisesti yhteistyössä alueen kuntien ja Kelan kanssa. Karvian TYP-palvelu hoidetaan Porissa tai sovittaessa kunnan toimipisteessä.

Maahanmuuttajille on pyritty löytämään työpaikkoja karvialaisista yrityksistä. Kausityöhön heitä on työllistynytkin hyvin ja kielitaidon karttuessa muitakin mahdollisuuksia kartoitetaan jatkuvasti. Maahanmuuttajat työskentelevät metallialan yrityksissä, puutarhoilla tai maatalouden tehtävissä.

Karvian kunta tarjoaa vuosittain kesäharjoittelupaikkoja karvialaisille nuorille. Lisäksi kunta maksaa yritysten kesätyöpaikkatukea karvialaisille yrityksille, jotka työllistävät karvialaisia nuoria.

Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen

Kotoutumispalveluiden tarvitsijat ovat tällä hetkellä pelkästään ukrainan tai venäjän kielisiä. Karvian kunnalla on kohtuullisesti resursseja kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämiseen, koska kunnassa asuu tai työskentelee ukrainaa ja venäjää osaavia henkilöitä. Heitä on sekä varhaiskasvatuksessa että koulussa. Nuorisotoimi on palkannut ukrainalaisia vetämään nuorisotilojen toimintaa, ja maahanmuuttajat ovat löytäneet nopeasti mukaan toimintaan. Myös aktiivinen yhdistys- ja vapaaehtoissektori on tärkeässä roolissa maahanmuuttajien kotouttamisessa. Kielitaidon karttuessa yhteydet yhdistystoimintaan lisääntyvät. Koulunkäynnin ja opiskelun mahdollisimman nopea käynnistyminen on lisännyt maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten osallisuutta ja auttanut heitä integroitumaan paikkakunnan väestöön ja ympäröivään yhteiskuntaan. Jokainen maahanmuuttajataustainen lapsi ja nuori kohdataan yksilönä, ja hänelle suunnitellaan ja järjestetään tarvittavat palvelut tai hänet ohjataan tarvittavan ohjauksen ja palvelujen piiriin.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatus

Kaikilla kunnassa asuvilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen. Maahanmuuttajat ovat varsin nopeasti hakeutuneet varhaiskasvatukseen piiriin.

Varhaiskasvatusta tarjotaan subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden mukaisesti. Varhaiskasvatusikäiset maahanmuuttajat integroidaan heidän ikänsä mukaisesti varhaiskasvatusryhmiin. Toiminta rakentuu varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti ottaen huomioon lapsen erityistarpeet. Tarvittaessa lapselle järjestetään erityisvarhaiskasvatusta ja muita tukitoimia. Suomen kielen oppimista tuetaan osana varhaiskasvatuksen päivittäistä toimintaa.

Lapsen integroitumiseen liittyvät järjestelyt ja tukitoimet kuvataan lapsen henkilökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa.

Kodin ja päiväkodin yhteistyön tukena käytetään tarvittaessa tulkitsemispalveluja.

Varhaiskasvatuksen johtaja ja varhaiskasvatusryhmän opettaja neuvovat ja ohjaavat perheitä varhaiskasvatukseen liittyvissä asioissa.

Esiopetus

Esiopetusta järjestetään yhden lukuvuoden ajan ennen perusopetuksen alkua, ja sen aikana harjoitellaan tietoja ja taitoja, joita lapset tarvitsevat koulussa. Tämä helpottaa perusopetuksen aloittamista. Esiopetusta järjestetään koulupäivisin 4 tuntia päivässä, minkä lisäksi lapselle järjestetään tarvittaessa esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Karvian kunnassa esiopetusta järjestetään yhtenäiskoulu Opinpolussa ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta päiväkotikielikeskuksessa.

Maahanmuuttajataustaiset lapset ohjataan ja integroidaan esiopetusryhmään, jonne heille järjestetään tarvittavat tukitoimet.

Esiopetukseen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä rehtoriin.

Perusopetus

Suomessa asuvat lapset kuuluvat oppivelvollisuuslain piiriin. Yleensä oppivelvollisuus suoritetaan perusopetusta antavissa peruskouluissa, ja perusopetus aloitetaan 7-vuotiaana ja suoritetaan loppuun 16-vuotiaana. Perusopetukseen täytyy ilmoittautua.

Karvian kunnassa perusopetus järjestetään yhtenäiskoulu Opinpolussa.

Perusopetukseen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä rehtoriin.

Esi- ja perusopetukseen valmistava opetus

Esi- ja perusopetukseen valmistavasta opetuksesta säädetään perusopetuslaissa. Jos esi- tai perusopetukseen tulevilla maahanmuuttajataustaisilla lapsilla/nuorella ei ole riittävää suomen kielen taitoa opetusryhmässä opiskeluun, hän aloittaa opiskelunsa valmistavassa opetuksessa, joka kestää yleensä vähintään yhden lukuvuoden. Sinä aikana oppilaalle annetaan opetusta suomen kielessä ja perusopetuksen oppiaineissa. Valmistavaan opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahanmuuttaneet, että Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas jatkaa opiskelua tavallisella luokalla, joka voi olla saavutettu kielitaito ja aikaisemmat opinnot huomioiden hänen ikätasoaan alempi vuosiluokka.

Jos kouluun tulee useampia saman kieliryhmän kieltä äidinkielenään puhuvia oppilaita, heille pyritään palkkaamaan kieliryhmän kieltä puhuva tukihenkilö.

Jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle oppilaalle laaditaan perusopetuksen alkaessa henkilökohtainen oppimissuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa.

Esi- ja perusopetukseen valmistavaan opetukseen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä rehtoriin.

Perusopetuksen jälkeinen opetus

Karvian kunta ei järjestä toisen asteen opetusta. Lähimmät lukiot ja ammatilliset oppilaitokset löytyvät Kankaanpäästä, Parkanosta ja Kauhajoelta.

Vapaa-ajan palvelut

Maahanmuuttajataustaisten kuntaan muuttajien kotoutumista tuetaan kirjasto-, kulttuuri-, kansalaisopisto-, nuorisotyö- ja liikuntapalveluilla, jotka järjestävät erilaista toimintaa, tapahtumia ja palveluja. Lisäksi maahanmuuttajataustaisia uusia kuntalaisia ohjataan erilaisiin harrastusryhmiin ja omaehtoisten harrastusten pariin. Nuorisotoimi järjestää vapaa-ajan toimintaa ja vertaisohjaajina hyödynnetään myös maahanmuuttajia.

Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö

Karviassa toimii lukuisia kolmannen sektorin toimijoita, jotka järjestävät vapaa-ajan toimintaa ja tapahtumia ja jotka voivat tukea maahanmuuttajaa kotoutumisessa. Kunnassa toimivia yhdistyksiä ovat mm. MLL:n Karvian VPK, Karvian Kiri. Lisäksi Kankaanpään seurakunta järjestää Karviassa erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia ja seurakunnan nuoriso-ohjaaja vastaa kerran viikossa nuorisotilan toiminnasta.

Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy

Karvian kunta pyrkii lisäämään eri väestöryhmien ja niihin kuuluvien yksilöiden keskinäistä vuorovaikutusta, luottamusta ja positiivisia asenteita, osallisuuden kokemuksia sekä turvallisuuden tunnetta. Tavoitteina ovat ihmisten kokemus yhteenkuuluvuudesta ja turvallisuudesta, syrjimätön kohtelu sekä kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamisesta.

Hyvien väestösuhteiden edistäminen liittyy läheisesti yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden periaatteisiin. Hyviä väestösuhteita edistämällä pyritään vähentämään sosiaalisiin suhteisiin liittyviä kielteisiä ilmiöitä kuten syrjintää, viharikoksia, vihapuhetta ja segregatiota, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista yksilöiden ja ryhmien välillä. Mahdollisiin ristiriitatilanteisiin pyritään puuttamaan heti niiden ilmettyä.

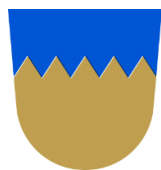
Maahanmuuttajia pyritään saamaan mukaan kunnan tuottamien palveluiden piiriin ja edistämään heidän hakeutumistaan erilaisiin harrasteryhmiin.

Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet

Karvian kunnan asukkaista oli ulkomaan kansalaisia 31.12.2022 ainoastaan 96 henkilöä (4,3 % asukkaista). Todellisuudessa luku on tällä hetkellä n. 150. Viime vuonna Karviaan sijoittuneet ukrainalaiset eivät ole vielä hakeneet kotikuntaa Karviasta. Kunnassa ei toistaiseksi asu pakolaistaustaisia henkilöitä. Karviaan saapuneet maahanmuuttajat ovat pääsääntöisesti ukrainalaisia tai virolaisia. Karvian kunta pyrkii palveluillaan vastaamaan maahanmuuttajien palvelutarpeisiin ja edistämään heidän kotoutumistaan. Maahanmuuttajilla on tärkeä merkitys paikkakunnan yrityksille.

POMARKKU

Kunnan strategia

Pomarkku on viihtyisän ja turvallisen asumisen kunta. Haluamme tehdä Pomarkkua yhdessä, joten valitsimme tavoitteet ja tekemisen tavat yhdessä eri toimijoiden kanssa. Pienessä kunnassa yhteistyö onkin välitöntä. Kaikkea toimintaa ja palveluiden järjestämistä ohjaavat yhdessä sovitut tavoitteet, joihin sitoudumme. Strategiakauden 2023-2026 painopainopisteenä ovat lapsiperheet ja nuoret. Strategiassa korostuu hyvinvointi, elinvoima sekä osallisuus. Hyvinvointi on yhteisöllisyyttä ja välittämistä, yhteistä tekemistä, kannustamista ja hyvän huomaamista. Elinvoima on viihtyisää ja turvallista elinympäristöä ja yrittäjyyden tukemista. Osallisuus on yhteistyötä ja sen näkyväksi tekemistä. Erilaiset vaikutuskanavat mahdollistavat vuorovaikutuksen kaikkien kuntalaisten kanssa.

Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Pomarkun kunnan ja ELY-keskuksen välinen sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä on päivitetty vuonna 2021. Pomarkun kunnan vuonna 2022 vastaanottama kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvien henkilöiden määrä sopimukseen on 5–10 henkilöä. ELY-keskus pyrkii sijoittamaan Pomarkkuun yhden perheen. Vuodelle 2022 sovitut mahdolliset käyttämättömät kuntasijoituspaikat voidaan siirtää käytettäväksi vuonna 2023.

ELY-keskus ei ole toistaiseksi sijoittanut Pomarkkuun kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvia henkilöitä. Pomarkussa ei tällä hetkellä myöskään asu itsenäisesti tai vastaanottokeskuksen avustamana muuttaneita kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvia henkilöitä.

Pomarkun kunnan palvelut kotoutumisen tukena

Maahanmuuttopalvelut

Pomarkun kunnan asukkaista oli ulkomaan kansalaisia 31.12.2022 ainoastaan 24 henkilöä (1,2 % asukkaista). Kunnassa ei toistaiseksi asu pakolaistaustaisia henkilöitä. Kunnalla ei ole erillistä maahanmuuttopalveluiden henkilöresurssia. Pomarkun kunta pyrkii kuitenkin palveluillaan vastaamaan myös maahanmuuttajien palvelutarpeisiin ja edistämään heidän kotoutumistaan.

Asuminen

Pomarkun kunnan tilapalveluiden kautta vuokrataan asuntoja maahanmuuttajien käyttöön. Tarvittaessa neuvotaan asunnon tarvitsijoita yksityisten vuokra-asuntojen äärelle.

Työllistymistä edistävät palvelut Pomarkussa

Kunta on tehnyt yhteistyösopimuksen Satakunnan hyvinvointialueen kanssa kuntouttavan työtoiminnan paikkojen tarjoamisesta kunnan eri toimipisteissä. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuminen on mahdollista riittävän kielitaidon omaavalla.

Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen

Sivistys

Maahanmuuttajalapsella ja maahanmuuttajaoppilaalla tarkoitetaan sekä Suomeen muuttaneita, että Suomessa syntyneitä maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria. Monikulttuurisuus nähdään kouluissamme rikkautena. Tavoitteena on, että oppilaat ja jokainen koulussa työskentelevä aikuinen hyväksyy ihmisten erilaisuuden, suhtautuu kunnioittavasti erilaisiin kulttuureihin, ymmärtää ihmisten ja kansojen keskinäisen riippuvuuden sekä tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden ihmisarvon perustaksi.

Kotouttaminen varhaiskasvatuksessa

Alle kouluikäisten maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatus järjestetään perhepäivähoidossa tai päiväkodissa lähipalveluna. Julkinen varhaiskasvatus perustuu yleisiin varhaiskasvatuksen tavoitteisiin sekä lapsen kulttuurisen taustan ja äidinkielen huomioon ottamiseen. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea maahanmuuttajalasten suomen kielen oppimista sekä kaikin tavoin edistää lasten kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa keskustellen. Kasvatukseen liittyvissä keskusteluissa on mahdollista käyttää tulkki-palvelua. Tarvittaessa järjestetään kasvun ja vanhemmuuden tuen palveluja. Vastuu lapsen oman kulttuurin ja äidinkielen kehityksestä on ensisijaisesti perheellä. Maahanmuuttajataustaisen lapsen varhaiskasvatuksen aloittamista helpottaa myös omankielinen tai usein myös englanninkielinen esite, josta vanhemmat saavat tietoa varhaiskasvatuksen käytännöistä.

Kotouttaminen esiopetuksessa

Esiopetusikäisen maahanmuuttajalapsen opetus järjestetään kaikille lapsille tarkoitetuissa esiopetusryhmissä. Esiopetuksella tuetaan maahanmuuttajalapsen suomen kielen kehittymistä sekä ohjatusti, että luonnollisissa viestintätilanteissa suomenkielisten lasten ja aikuisten kanssa. Erilaisten lasten toimiminen yhdessä lisää luonnollisella tavalla suvaitsevaisuutta ja voi täten ehkäistä syrjäytymistä. Esiopetuksen keskeiset sisältöalueet harjaannuttavat kielen käytön eri toimintoihin ja kotouttavat suomalaiseen kulttuuriin. Esiopetuksessa olevalle lapselle laaditaan lapsen esiopetuksen suunnitelma. Lapsen tausta ja tuen tarve otetaan aina huomioon, vaikka kasvatuksessa ja opetuksessa toteutetaankin esiopetuksen yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita. Maahanmuuttajaoppilas ei ole tehostetun tai erityisen tuen oppilas kielitaitonsa tai kulttuuritaustansa perusteella. Nämä asiat tulee kuitenkin ottaa huomioon esiopetuksen arjessa ja opetuksen sisältöjä suunniteltaessa mm. henkilökohtaisissa oppimissuunnitelmissa ja arvioinneissa. Muutoin maahanmuuttajaoppilaat osallistuvat esiopetuksen opetussuunnitelman mukaiseen työskentelyyn ja heitä koskevat samat käytännöt kuin muitakin oppilaita. Esiopetuksen oppilaille kuuluvat myös oppilashuollon palvelut. Esioppilaiden kouluvalmius testataan ennen oppivelvollisuuskoulun alkamista. Hyvän suomen kielen oppimiseen on edellytyksenä oman äidinkielen hallinta. Oman äidinkielen kehittyminen on pääosin lapsen perheen vastuulla.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Lapsen ja perheen kotoutumisen edistäminen	Varhaiskasvatuspalvelun ja esiopetuksen järjestäminen lain mukaisesti.	Varhaiskasvatuspalvelut ja esiopetus yhdessä perheiden ja kunnan toimijoiden kanssa.

Kotouttaminen perusopetuksessa

Maahanmuuttajien koulutuksen tavoitteena on antaa Suomeen muuttaville valmiuksia toimia tasavertaisina jäseninä suomalaisessa yhteiskunnassa. Suomessa vakinaisesti asuvalla oppivelvollisuusikäisellä maahanmuuttajalla on oikeus samaan peruskoulutukseen kuin suomalaisillakin. Maahanmuuttajien opetuksessa noudatetaan valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, mutta samalla huomioidaan oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri, maahanmuuton syy ja maassaoloaika. Opetuksen tulee myös tukea oppilaan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että oppilaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Mikäli maahanmuuttajaoppilaalla ei ole perusopetuksessa edellytettävää suomen kielen taitoa, sijoitetaan hänet yleensä valmistavaan opetukseen ensimmäisen lukukauden tai lukuvuoden ajaksi. Tällöin opetuksen tavoitteena on oppilaan sopeutuminen koulutyöhön, suomen kielen oppiminen, kodin ja koulun yhteistyö sekä oppimisvalmiuksien parantaminen niin, että oppilas menestyy mahdollisimman hyvin perusopetuksessa. Valmistava opetus toteutetaan joko yleisopetuksen yhteydessä oppilaan oman oppimissuunnitelman mukaan tai erityisessä valmistavan opetuksen ryhmässä. Valmistavasta opetuksesta ja sen laajuudesta säädetään perusopetuslaissa. Tavoitteena on, että ulkomailta tuleva lapsi sijoitetaan perusopetuksessa ikäänsä sekä tietojaan ja taitojaan vastaavalle luokalle yleisopetuksen ryhmään. Hänen on mahdollista saada suomen kielen opetusta erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaan (suomi toisena kielenä), mikäli se on tarpeen. Maahanmuuttajille voidaan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan järjestää myös oppilaan oman äidinkielen opetusta. Maahanmuuttajaoppilaalle laaditaan oma oppimissuunnitelma, jossa hänen lähtötasonsa kartoitetaan ja määritellään opetuksen tavoitteet. Maahanmuuttajaoppilaalla on oikeus tukiopetukseen sekä suomen kielessä että eri oppiaineissa. Tukiopetusta voidaan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan antaa myös oppilaan omalla äidinkielellä.

Oppilaalla on oikeus saada myös oman uskontokuntansa mukaista opetusta, jos kyseiseen uskontokuntaan kuuluvia oppilaita on vähintään kolme ja vanhemmat pyytävät opetuksen järjestämistä. Maahanmuuttajaoppilas ei ole tehostetun tai erityisen tuen oppilas kielitaitonsa, koulu- tai kulttuuritaustansa perusteella. Nämä asiat tulee kuitenkin ottaa huomioon koulun arjessa ja opetuksen sisältöjä suunniteltaessa mm. henkilökohtaisissa oppimissuunnitelmissa, arvioinnissa ja koetehtävissä. Muutoin maahanmuuttajaoppilaat osallistuvat perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiseen työskentelyyn ja heitä koskevat samat käytännöt kuin muitakin oppilaita. (Maahanmuuttajaoppilaiden opetuksen järjestämistä varten kunnissa on valmistavan opetuksen opetussuunnitelma sekä suomi toisena kielenä – opetussuunnitelma)

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Perusopetusikäisten lasten ja nuorten kotoutumisen edistäminen.	Perusopetuksen järjestäminen lain mukaisesti.	Opetuksen järjestäjä

Kotouttaminen lukiossa

Lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan opiskelijalle voidaan antaa erityistä tukea ja apua. Tuen tarkoituksena on, että tukea tarvitsevalla on tasavertaiset mahdollisuudet suorittaa lukio-opintonsa. Tuen piiriin kuuluvat muun muassa

maahanmuuttajat, joiden suomen kielen hallinnassa on puutteita. Maahanmuuttajalla on mahdollisuus saada tukiopetusta ja oppilaanohjausta kuten muillakin oppilailla. Tavoitteena lukio-opinnoissa on ottaa huomioon maahanmuuttajan kulttuuristausta ja kartoittaa hänen kokemustaan. Opetuksellisten asioiden lisäksi opettajien on huomioitava maahanmuuttaja myös opiskeluhuollon näkökulmasta. Ennen opintojen alkua kartoitetaan opiskelijan suomen kielen taitotaso tarvittaessa erilaisin testein. Alueen lukioissa opetuskieli on suomi, ja menestyminen opinnoissa edellyttää hyvää suomen kielen taitoa. Suomen kielen osaamisen arvioinnilla pyritään selvittämään hakijan mahdollisuudet selvittää lukion opinnoista sekä ylioppilastutkinnosta. Koulutukseen valituille maahanmuuttajanuorille osoitetaan kotouttamisen tukemiseksi henkilökohtainen tutoropiskelija. Mahdollisuuksien mukaan voidaan järjestää maahanmuuttajan oman äidinkielen ja kulttuurin opetusta. Tavoitteena on joustavuus. Lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan maahanmuuttajan kielelliset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä kurssiarvosanaa. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteidensa asettamiseen ja työskentelytapojensa tarkentamiseen. Maahanmuuttajalla on tarvittaessa oikeus erityisjärjestelyihin ja mahdollisuus muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Ylioppilastutkinnossa maahanmuuttajalla on mahdollisuus valita suomi toisena kielenä, jonka arvioinnin tasokuvaukset poikkeavat äidinkielen kokeen arvioinnista.

Vapaa-ajan palvelut

Vapaa-ajan palvelut (nuorisotyö, liikuntatoimi, kulttuuritoimi, museo, kansalaisopisto / Petäjäopisto, kirjasto) ovat maahanmuuttajien käytössä samoin perustein kuin muidenkin kuntalaisten. Maahanmuuttajien tietämystä kunnan tapahtumista ja palveluista tulisi vahvistaa kohdennetulla ja monikielisellä viestinnällä.

Nuorisotyö

Maahanmuuttajataustaisilla nuorilla on mahdollisuus käyttää nuorisotyön palveluita ja nuorisotilaa samoin kuin muilla kuntalaisilla. Nuorisotyöhön osallistuminen on aina lapsille ja nuorille vapaaehtoista. Nuorisotyöntekijän ja nuorisotyön palvelut kohdentuvat maahanmuuttajille samoin kriteerein, kuin muillekin lapsille ja nuorille.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Maahanmuuttajanuorten osallistuminen nuorisopalveluiden toimintaan	Nuorten kontaktointi ja osallistaminen	Nuorisotoimi/ nuorisotyöntekijä

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut ovat maahanmuuttajien käytössä samoin perustein kuin muidenkin kuntalaisten. Kunta ylläpitää liikuntapaikkoja Pomarkun alueella.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Liikuntapalveluista tiedottaminen maahanmuuttajille	Tiedotteiden kääntäminen ainakin englanniksi	Hyvinvointitoimi

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tapahtumista tiedottamista pyritään vahvistamaan maahanmuuttotauksille kuntalaisille. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat maahanmuuttajien käytössä samoin perustein kuin muidenkin kuntalaisten.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Kirjasto- ja kulttuuripalveluista tiedottaminen	tiedotteiden kääntäminen ainakin englanniksi	Hyvinvointitoimi
Kulttuureihin tutustuminen	Järjestetään mahdollisuuksia monikulttuurisiin kohtaamisiin, tutustuminen uusiin kulttuureihin	Hyvinvointitoimi

Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö

Kolmas sektori

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
SPR vapaaehtoistoiminnassa olevat pyrkivät kotoutumisen edistämiseen	SPR:n vapaaehtoistyöntekijät pyrkivät kontaktoimaan maahanmuuttajia	SPR Pomarkun osasto
Paikalliset liikuntaseurat edesauttamaan kotoutumista	Seurat järjestävät matalan kynnyksen toimintaa kohderyhmälle	Pomarkun seurat ja yhdistykset

Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Estää maahanmuuttajataustaisten nuorten syrjäytyminen.	Kiinnitetään huomiota siihen, etteivät maahanmuuttajataustaiset nuoret syrjäydy koulutuspoluilta esimerkiksi kielitaidon puutteiden vuoksi.	Sivistystoimi
Tavoitteena on ihmisten kokemus yhteenkuuluvuudesta ja turvallisuudesta, syrjimätön kohtelu sekä kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamisesta.	Eri väestöryhmien keskinäisen vuorovaikutuksen lisääminen. Hyvä ja ymmärrettävä viestintä ja osallistumiskynnyksen madaltaminen.	Pomarkun kunta, yhteistyössä seurat ja yhdistykset.

Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho
Kotouttamislain mukaisten palveluiden organisointi ja resursointi kunnassa hyvinvointialueuudistuksen jälkeen	Kuntaan jää hyvinvointialueuudistuksen jälkeen maahanmuuton, pakolaisuuden ja kotoutumisen asiantuntijuutta ja erityisosaamista vaativia tehtäviä, jotka sisältävät myös asiakastyötä. Riittävän resurssin osoittaminen näihin tehtäviin.	Kunnanjohto
Maahanmuuttajat yhdenvertaisina kuntalaisina	Yhteistyö kunnan sekä alueen yhdistystoimijoiden kanssa	kunta, yhdistykset, seurakunnat
Kunnan ja TE-toimiston kotouttamistyön yhdyspinnan toimivuuden ja sujuvan yhteistyön varmistaminen	Kunnan nimeämä kotouttamisen vastuhenkilö huolehtii aktiivisesta yhdyspintatyöstä hyvinvointialueen ja työllisyysalueen suuntaan.	Nimetty vastuhenkilö

SIIKAINEN

Kunnan strategia

Siikaisten kunnan arvot vuosien 2022–2025 kuntastrategiassa ovat osallisuus, vastuullisuus ja avoimuus. Osallisuudessa on kysymys kuulumisesta Siikaisten kunnan ja sen kylien yhteisöön. Ihmiset osallistuvat omien, läheistensä ja yhteisten palveluiden tuottamiseen, tapahtumien tekemiseen ja kunnan päätöksentekoon. Vastuullisuus on vastuuta itsestä ja lähimmäisistä, hyvää talouden hallintaa, sitoutumista työhön sekä ympäristöstä huolehtimista. Avoimuus merkitsee uteliaisuutta ja rohkeutta kohdata muuttuva toimintaympäristö. Näiden arvojen tulee näkyä kunnan päivittäisessä toiminnassa.

Tulevaisuuspohdinnoissa keskeisimmät muuttujat ovat talous ja väestö. Nämä muodostavat lähtökohdan kunnan kyvylle järjestää palvelut kuntalaisilleen maahanmuuttajat mukaan lukien.

Sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Siikaisten kunnalla on Satakunnan ELY-keskuksen kanssa tehty, vuodesta 2016 alkaen toistaiseksi voimassa oleva sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Keväällä 2022 päivitetyn sopimuksen mukaan kunta on vuonna 2022 sitoutunut vastaanottamaan kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvia henkilöitä 10–15 henkilöä (kaksi perhettä). Vuodelle 2022 sovitut käyttämättömät kuntasijoituspaikat voidaan siirtää käytettäväksi vuonna 2023. Kunta

varautuu järjestämään kotoutumista edistävät palvelut ja toimenpiteet kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaisille, kuntaan osoitetuille ja sijoittuneille henkilöille.

ELY-keskus ei ole toistaiseksi sijoittanut Siikaisiin kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvia henkilöitä. Siikaisissa ei myöskään asu itsenäisesti tai vastaanottokeskuksen avustamana muuttaneita kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvia henkilöitä.

Siikaisten kunnan palvelut kotoutumisen tukena

Maahanmuuttopalvelut

Siikaisten kunnan asukkaista oli ulkomaan kansalaisia 31.12.2022 ainoastaan 16 henkilöä (1,2 % asukkaista). Kunnassa ei toistaiseksi asu pakolaistaustaisia henkilöitä. Kunnalla ei ole erillistä maahanmuuttopalveluiden henkilöresurssia. Siikaisten kunta pyrkii kuitenkin palveluillaan vastaamaan myös maahanmuuttajien palvelutarpeisiin ja edistämään heidän kotoutumistaan.

Asuminen

Siikaisten kunnalla on rivitalovuokra-asuntoja, joita vapautuu harvakseltaan. Asumiseen liittyvissä kysymyksissä palvelee kunnan teknisen toimen henkilöstö.

Työllistymistä edistävät palvelut Siikaisissa

Siikaislaisten työllistymistä edistävät palvelut järjestää Satakunnan TE-toimisto. TE-toimiston lähin toimipiste sijaitsee Kankaanpäässä.

Satakunnassa toimii kaksi työllistymistä edistävää monialaista palveluverkostoa: Satakunnan TYP ja Rauman seudun TYP, jotka toimivat seudullisesti yhteistyössä alueen kuntien ja Kelan kanssa. Siikaisten TYP-palvelu hoidetaan Porissa tai sovittaessa kunnan toimipisteessä.

Siikaisten kunta tarjoaa vuosittain kesäharjoittelupaikkoja siikaislaisille nuorille. Lisäksi kunta maksaa yritysten kesätyöpaikkatukea siikaislaisille yrityksille ja yhteisöille, jotka työllistävät siikaislaisia nuoria.

Lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistäminen

Maahanmuuttaneiden lasten ja nuorten kohdalla on erityisen tärkeää ottaa huomioon sekä heidän yksilöllinen tilanteensa, että koko perheyhteisön kotoutuminen kokonaisuutena. Siikaisten kunnalla on vähän resursseja kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämiseen, mutta aktiivinen yhdistys- ja vapaaehtoissektori on tärkeässä roolissa maahanmuuttajien kotouttamisessa. Yhteistyössä heidän kanssaan organisoidaan monikulttuurisia tapahtumia ja ystävätoimintaa. Koulunkäynnin ja opiskelun mahdollisimman nopea käynnistyminen lisäävät maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten osallisuutta ja auttavat heitä integroitumaan paikkakunnan väestöön ja ympäröivään yhteiskuntaan. Jokainen maahanmuuttajataustainen lapsi ja nuori kohdataan yksilönä, ja hänelle suunnitellaan ja järjestetään tarvittavat palvelut tai hänet ohjataan tarvittavan ohjauksen ja palvelujen piiriin.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatus

Lähtökohtaisesti kaikilla kunnassa asuvilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen. Tietoa Suomen varhaiskasvatuksesta löytyy kahdellatoista eri kielellä InfoFinlandin verkkosivuilta www.infofinland.fi.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä tiiviissä yhteistyössä kodin kanssa. Varhaiskasvatuksessa opetellaan mm. ryhmässä toimimista sekä tuetaan leikkien kautta lapsen valmiuksien kehittymistä, jolloin myös lapsen suomen kielen taidot vahvistuvat.

Varhaiskasvatusta tarjotaan perheen tarpeen mukaan osa- tai kokopäiväisenä. Varhaiskasvatusikäiset maahanmuuttajat integroidaan heidän ikänsä mukaisesti varhaiskasvatusryhmiin. Toiminta rakentuu varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti ottaen huomioon lapsen erityistarpeet. Tarvittaessa lapselle järjestetään erityisvarhaiskasvatusta ja muita tukitoimia. Suomen kielen oppimista tuetaan monipuolisesti.

Lapsen integroitumiseen liittyvät järjestelyt ja tukitoimet kuvataan lapsen henkilökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa.

Kodin ja päiväkodin yhteistyön tukena käytetään tarvittaessa tulkintapalveluja.

Päiväkodinjohtaja neuvoo ja ohjaa perheitä varhaiskasvatukseen liittyvissä asioissa.

Esiopetus

Esiopetusta järjestetään yhden lukuvuoden ajan ennen perusopetuksen alkua, ja sen aikana harjoitellaan tietoja ja taitoja, joita lapset tarvitsevat koulussa. Tämä helpottaa perusopetuksen aloittamista. Esiopetusta järjestetään koulupäivisin 4 tuntia päivässä, minkä lisäksi lapselle järjestetään tarvittaessa esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Siikaisten kunnassa esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus järjestetään keskustassa sijaitsevassa Siikaisten yhtenäiskoulussa.

Maahanmuuttajataustaiset lapset ohjataan ja integroidaan esiopetusryhmään ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen ryhmään, jonne heille järjestään tarvittavat tukitoimet.

Esiopetukseen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä sivistysjohtaja-rehtoriin.

Perusopetus

Suomessa asuvat lapset kuuluvat oppivelvollisuuslain piiriin. Yleensä oppivelvollisuus suoritetaan perusopetusta antavissa peruskouluissa, ja perusopetus aloitetaan 7-vuotiaana ja suoritetaan loppuun 16-vuotiaana. Perusopetukseen täytyy ilmoittautua.

Siikaisten kunnassa perusopetus järjestetään Siikaisten yhtenäiskoulussa.

Perusopetukseen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä sivistysjohtaja-rehtoriin.

Esi- ja perusopetukseen valmistava opetus

Esi- ja peruskoetukseen valmistavasta opetuksesta säädetään perusopetuslaissa. Jos esi- tai perusopetukseen tulevalle maahanmuuttajataustaisella lapsella/nuorella ei ole riittävää suomen kielen taitoa opetusryhmässä opiskeluun, hän aloittaa opiskelunsa valmistavassa opetuksessa, joka kestää yleensä vähintään yhden lukuvuoden. Sinä aikana oppilaalle annetaan opetusta suomen kielessä ja perusopetuksen oppiaineissa. Valmistavaan opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas jatkaa opiskelua tavallisella luokalla, joka voi olla saavutettu kielitaito ja aikaisemmat opinnot huomioiden hänen ikätasoaan alempi vuosiluokka.

Jos kouluun tulee useampia saman kieliryhmän kieltä äidinkielenään puhuvia oppilaita, heille pyritään palkkaamaan kieliryhmän kieltä puhuva tukihenkilö.

Jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle oppilaalle laaditaan perusopetuksen alkaessa henkilökohtainen oppimissuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa.

Esi- ja perusopetukseen valmistavaan opetukseen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä sivistysjohtaja-rehtoriin.

Kuntien välinen yhteistyö esi- ja perusopetuksen järjestämisessä

Siikaisten kunta voi järjestää maahanmuuttajataustaisten lasten/nuorten esi- ja perusopetuksen sekä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen kuntien välisenä yhteistyönä.

Perusopetuksen jälkeinen opetus

Siikaisten kunta ei järjestä toisen asteen opetusta. Lähimmät lukiot löytyvät Merikarvialta, Kankaanpäästä ja Pomarkusta ja lähimmät ammatilliset oppilaitokset Kankaanpäästä ja Porista.

Vapaa-ajan palvelut

Maahanmuuttajataustaisten kuntaan muuttajien kotoutumista tuetaan kirjasto-, kulttuuri-, kansalaisopisto-, nuorisotyö- ja liikuntapalveluilla, jotka järjestävät erilaista toimintaa, tapahtumia ja palveluja. Lisäksi maahanmuuttajataustaisia uusia kuntalaisia ohjataan erilaisiin harrastusryhmiin ja omaehtoisten harrastusten pariin.

Kolmannen sektorin toimintatavat ja yhteistyö

Siikaisissa toimii lukuisia kolmannen sektorin toimijoita, jotka järjestävät vapaa-ajan toimintaa ja tapahtumia ja jotka voivat tukea maahanmuuttajaa kotoutumisessa. Kunnassa toimivia yhdistyksiä ovat mm. MLL:n Siikaisten paikallisyhdistys ry, Siikaisten Karhunveikot ry -partiolippukunta, Siikaisten 4H-yhdistys ry, Siikaisten Martat ry, Siikaisten naisvoimistelijat ry, Siikaisten Nuorisoseura ry, Siikaisten ratsastajat ry, Siikaisten Shakkikerho ry, Siikaisten Sisu ry -urheiluseura, Siikaisten VPK ry nais- ja nuorisosaostoinen, Siikaisten yrittäjät ry, SPR:n Siikaisten osasto sekä lukuisat kyläyhdistykset. Lisäksi Kankaanpään seurakunta järjestää Siikaisissa erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia.

Etnisen tasa-arvon ja hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäisy

Siikaisten kunta pyrkii lisäämään eri väestöryhmien ja niihin kuuluvien yksilöiden keskinäistä vuorovaikutusta, luottamusta ja positiivisia asenteita, osallisuuden kokemuksia sekä turvallisuuden tunnetta. Tavoitteina ovat ihmisten kokemus

yhteenkuuluvuudesta ja turvallisuudesta, syrjimätön kohtelu sekä kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamisesta.

Hyvien väestösuhteiden edistäminen liittyy läheisesti yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden periaatteisiin. Hyviä väestösuhteita edistämällä pyritään vähentämään sosiaalisiin suhteisiin liittyviä kielteisiä ilmiöitä kuten syrjintää, viharikoksia, vihapuhetta ja segregatiota, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista yksilöiden ja ryhmien välillä.

Hyviä väestösuhteita edistämällä lisätään eri väestöryhmiin kuuluvien ihmisten mahdollisuuksia osallistua ja tuoda panoksensa kunnan toimintaan.

Kotouttamisen edistämisen kehittämistarpeet ja -toimenpiteet

Siikaisten kunnan asukkaista oli ulkomaan kansalaisia 31.12.2022 ainoastaan 16 henkilöä (1,2 % asukkaista). Kunnassa ei toistaiseksi asu pakolaistaustaisia henkilöitä. Siikaisten kunta pyrkii kuitenkin palveluillaan vastaamaan myös maahanmuuttajien palvelutarpeisiin ja edistämään heidän kotoutumistaan.

LIITTEET

Lähteet

[Laki kotoutumisen edistämisestä \(1386/2010\)](#)

[Yhdenvertaisuuslaki \(1325/2014\)](#)

[Sosiaalihuoltolaki \(1301/2014\)](#)

[Laki toimeentulotuesta \(1412/1997\)](#)

[Perusopetuslaki \(628/1998\)](#)

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus –opas (Opetushallitus)

<https://opintopolku.fi/wp/valintojen-tuki/maahanmuuttajienkoulutus/perusopetusmaahanmuuttajille/>

Kysymyksiä ja vastauksia oppivelvollisuudesta - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö

<https://kotoutuminen.fi/kotoutumista-edistavat-palvelut>

Työ- ja elinkeinoministeriön ohje kotoutumisen edistämisestä 1.1.2023 alkaen (TEM ohje 22.12.2022 VN/33700/2022)

Taulukko: Vieraskielisten ja ulkomaalaisten osuus väestöstä Pohjois-Satakunta ja kunnittain 2018-2021

Vieraskielisten / ulkomaalaisten osuus väestössä 31.12.						
Pohjois-Satakunta				Tilastokeskus		
Jämijärvi						
	Väestö 31.12.	Ulkomaan kansalaisia	Vieras- kielisiä	Ulkomaa- laistaus- taisia	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	Vieras- kielisten osuus, %
2018	1809	29	33	33	1,6	1,8
2019	1739	29	33	32	1,7	1,9
2020	1707	27	35	34	1,6	2,1
2021	1685	24	33	32	1,4	2,0
Kankaanpää						
	Väestö 31.12.	Ulkomaan kansalaisia	Vieras- kielisiä	Ulkomaa- laistaus- taisia	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	Vieras- kielisten osuus, %
2018	13137	414	472	476	3,2	3,6
2019	12906	395	460	466	3,1	3,6
2020	12758	422	493	497	3,3	3,9
2021	12662	449	530	536	3,5	4,2
Karvia						
	Väestö 31.12.	Ulkomaan kansalaisia	Vieras- kielisiä	Ulkomaa- laistaus- taisia	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	Vieras- kielisten osuus, %
2018	2390	66	65	67	2,8	2,7
2019	2342	62	61	63	2,6	2,6
2020	2322	80	79	81	3,4	3,4
2021	2290	91	91	93	4,0	4,0

Pomarkku						
	Väestö 31.12.	Ulkomaan kansalaisia	Vieras- kielisiä	Ulkomaa- laistaus- taisia	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	Vieras- kielisten osuus, %
2018	2146	15	19	21	0,7	0,9
2019	2089	19	23	25	0,9	1,1
2020	2063	17	21	23	0,8	1,0
2021	2013	21	24	27	1,0	1,2
Siikainen						
	Väestö 31.12.	Ulkomaan kansalaisia	Vieras- kielisiä	Ulkomaa- laistaus- taisia	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	Vieras- kielisten osuus, %
2018	1458	18	18	19	1,2	1,2
2019	1437	17	18	19	1,2	1,3
2020	1385	15	16	17	1,1	1,2
2021	1352	16	17	18	1,2	1,3
Pohjois-Satakunta						
	Väestö 31.12.	Ulkomaan kansalaisia	Vieras- kielisiä	Ulkomaa- laistaus- taisia	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	Vieras- kielisten osuus, %
2018	20940	542	607	616	10	10
2021	20002	601	695	706	11	13
muutos/ asukas	-938	59	88	90	2	3
%	-4,5 %	10,9 %	14,5 %	14,6 %	16,8 %	24,5 %

Käsitteitä

<https://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset> ja <https://kotoutuminen.fi/keskeiset-kasitteet>

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tätä tarkoitusta varten tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Alkukartoituksesta ja sen järjestämisestä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Hyvät väestösuhteet

Väestöryhmien väliset suhteet, jotka perustuvat myönteisiin asenteisiin, toimivaan vuorovaikutukseen, turvallisuuden tunteeseen ja osallistumiseen yhteiskunnassa.

Kansainvälinen suojelu

Suomi on kansainvälisin sopimuksin sitoutunut antamaan kansainvälistä suojelua sitä tarvitseville. Perustana ovat Geneven vuoden 1951 pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus (pakolaissopimus) ja muut kansainväliset ihmisoikeussopimukset sekä EU-lainsäädäntö.

Kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan Suomessa pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa. Ulkomaalaislaissa on säännökset perusteista ja menettelyistä, joilla kansainvälistä suojelua annetaan.

Henkilö voi hakea kansainvälistä suojelua jättämällä turvapaikkahakemuksen. Viranomaiset tutkivat, onko henkilöllä oikeus turvapaikkaan. Mikäli turvapaikan saamisen ehdot eivät täyty, tutkitaan, onko henkilöllä oikeus saada Suomessa suojelua toissijaisen suojelun perusteella.

Kansainvälistä suojelua saava henkilö

EU:n määritelmädirektiivin (2011/95/EU) mukaan kansainvälistä suojelua saavaksi katsotaan henkilö, jolle on myönnetty joko pakolaisasema (hänelle on annettu turvapaikka tai hänet on otettu kiintiöpakolaisena) tai toissijaisen suojelun asema.

Näiden lisäksi voidaan antaa tilapäistä suojelua henkilölle, joka on joutunut pakenemaan asuinmaastaan sotatoimien, muun väkivaltaisen tilanteen tai ympäristökatastrofin seurauksena.

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Kotoutuminen

Maahanmuuttajan yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa. Päämääränä on, että maahanmuuttaja tuntee olevansa yhteiskunnan aktiivinen ja täysivaltainen jäsen ja omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla kun hän tutustuu uuden asuinmaansa kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, tuetaan myös mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Vastavuoroisesti vastaanottava yhteiskunta saa uusia vaikutteita ja monimuotoistuu.

Kotoutuminen on laaja-alaista, ja siihen sisältyy kielitaidon lisäksi työllistyminen, asuminen ja vapaa-aika, osallisuus, syrjimättömyys ja hyvät väestösuhteet, oikeus koulutukseen sekä sosiaali- ja terveystalvet. Kotoutuminen edellyttää sekä maahanmuuttaneen omaa aktiivisuutta, että häntä ympäröivän yhteiskunnan vastaanottavuutta.

Kotoutumisen edistäminen

Kotoutumisen tukeminen tarjoamalla erilaisia palveluja ja edistämällä yhteiskunnan vastaanottavuutta. Kotoutumista edistetään usein eri toimialojen viranomaisten ja muiden tahojen monialaisena yhteistyönä, ja tähän tarkoitukseen tarjotaan erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja.

Kotoutumiskoulutus

Kotoutumispalvelu, joka sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta ja muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä muita yhteiskunnallisia valmiuksia. Tarvittaessa kotoutumiskoulutus voi sisältää luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Kotoutumiskoulutus on tarkoitettu oppivelvollisuuden ylittäneille maahanmuuttajille. Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena.

Kotoutumissuunnitelma

Yksilöllinen kotoutumisen edistämiseksi laadittava suunnitelma, jossa kerrotaan kotoutumisen tavoitteista, palveluista ja palveluihin osallistumisesta. Kotoutumissuunnitelman tarkoituksena on edistää henkilön mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito, suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan.

Kotoutumissuunnitelman laatiminen edellyttää oleskelulupaa, oleskeluoikeuden rekisteröintiä, oleskelukorttia tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröintiä. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös alaikäiselle tai perheelle. Kotoutumissuunnitelma perustuu kotoutumislakiin (20-21§).

Maahanmuuttaja

Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti.

Erityisiä toimenpiteitä tarvitseva maahanmuuttaja

Maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella; (23.3.2023/392)

Ohjaus ja neuvonta

Kunnan, TE-toimiston ja muiden viranomaisten antamaa opastusta, ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävistä toimenpiteistä, palveluista ja työelämästä.

Oleskeluoikeus

Oikeus oleskella Suomessa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten. Oleskeluoikeudesta Suomessa säädetään ulkomaalaislaissa (301/2004).

Osallisuus

Tunne kuulumisesta itselle merkitykselliseen yhteisöön ja mahdollisuus vaikuttaa omaan elämään ja yhteisöön. Osallisuus edellyttää, että ihmisellä on käytössään riittävät resurssit, mahdollisuus tehdä omaa elämää koskevia päätöksiä sekä ylläpitää sosiaalisesti merkityksellisiä ja tärkeitä suhteita.

Pakolainen on henkilö, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi kansalaisuusvaltiossaan tai pysyvässä asuinmaassaan. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Perustieto Suomalaisesta yhteiskunnasta. Maahanmuuttajalle annetaan tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi maahanmuuttajalle annetaan tietoa palvelujärjestelmästä ja tämän luvun mukaisista kotoutumista edistävistä toimenpiteistä. Perustietoaineisto annetaan kaikille Suomeen muuttaville oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, oleskelukortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin yhteydessä. Kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista **ohjausta ja neuvontaa** kotoutumista edistävistä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä.

Rasismi

Rasismi on ajatusmalli, jossa ihmisryhmiä määritellään alempiarvoiseksi esimerkiksi etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella.

Tilapäinen suojelu

Tilapäinen suojelu on otettu EU:n tasolla käyttöön Ukrainasta sotaa pakeneville henkilöille. Tilapäisen suojelun myöntäminen mahdollistaa sen, että suojelua voidaan tarjota rajatulle joukolle nopeassa ja turvapaikkamenettelyä kevyemmässä prosessissa.

Toissijainen suojelu

Toissijaista suojelua voi saada, jos henkilöä uhkaa muu todellinen vakava vaara kuin turvapaikan perusteena oleva vaino. Perusteena voi olla uhka kuolemanrangaistuksesta tai kidutuksesta. Syynä voi olla myös aseellisesta selkkauksesta johtuva vakava henkilökohtainen vaara.

Turvapaikanhakija

Ulkomaalainen, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, jos hänelle annetaan turvapaikka.

Välillinen syrjintä

Syrjintä, jossa näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita huonompaan asemaan. Välillistä syrjintää on esimerkiksi tilanne, jossa sosiaalipalvelutoimiston tai terveyskeskuksen työntekijä jättää neuvomatta maahanmuuttajaa, vammaista tai iäkästä henkilöä viranomaislomakkeen täyttämässä, vaikka huomaa, ettei asiakas ymmärrä lomakkeen sisältöjä. Asiakas saa tällöin samanlaista palvelua kuin kaikki muutkin, vaikka tarvitsisi erityistä neuvontaa.

Yhdenvertaisuus

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja

Yhteiskunnan vastaanottavuus

Yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja hyvien väestösuhteiden toteutuminen yhteiskunnassa. Yhteiskunnan vastaanottavuuden näkökulmasta kotoutuminen on monensuuntaista ja yksilöiden, yhteisöjen ja rakenteiden välistä. Koko yhteiskunta muuttuu, kun väestö monimuotoistuu.

Maahanmuuton toimijat ja vastuut Suomessa

<https://intermin.fi/maahanmuutto/toimijat-ja-vastuut>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) suunnittelevat ja koordinoivat alueellista kotouttamistyötä ja ohjaavat kuntia pakolaisten vastaanotossa. Ne vastaavat myös laajamittaiseen maahantuloon varautumisesta alueellisesti yhdessä kuntien ja muiden viranomaisten sekä järjestöjen kanssa.

Hallinto-oikeudet ja korkein hallinto-oikeus toimivat turvapaikka-asioissa muutoksenhakuviranomaisina.

Kansalaisjärjestöt tuottavat erilaisia palveluja ja antavat apua ja neuvontaa maahan-muuttajille sekä tekevät osaltaan kotouttamistyötä. Kansalaisjärjestöjen asiantuntemusta maahan-muuttoasioissa tarvitaan lainvalmistelun ja maahanmuutto-politiikan kehittämisessä.

Kunnat tarjoavat kunnassa vakituisesti asuville maahanmuuttajille kunnan peruspalvelut, kuten muillekin kuntalaisille. Kunnat myös päättävät itsenäisesti kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotosta kuntaansa.

Maahanmuuttovirasto myöntää oleskeluluvat, rekisteröi EU-kansalaiset, käsittelee turvapaikkahakemukset, ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa, päättää käännättämisestä ja karkottamisesta, käsittelee kansalaisuushakemukset ja myöntää muukalaispasseja. Se tuottaa lisäksi tietoa viranomaisille, poliittisen päätöksenteon tueksi sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä varten.

Oikeusministeriö vastaa turvapaikanhakijoiden oikeusapuun liittyvästä lainsäädännöstä.

Opetushallitus vastaa maahanmuuttajien koulutusasioista ja ulkomaalaisten tutkintojen tunnustamisesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kehittää maahanmuuttajien koulutusta eri koulutusasteilla. Opetusministeriön toimialaan kuuluvat myös maahanmuuttajien kulttuuria, liikuntaa ja nuorisotyötä sekä uskontoa koskevat asiat.

Poliisi valvoo ulkomaalaislain noudattamista. Lisäksi poliisi ottaa vastaan turvapaikkahakemukset, rekisteröi hakijat ja antaa heille perustietoa turvapaikkaprosessista. Poliisi voi tarvittaessa päättää ulkomaalaisen käännättämisestä, jos tämän maahantulosta on kulunut korkeintaan kolme kuukautta. Poliisi myös hoitaa maastapoistamispäätösten tiedoksiannot ja vastaa palautuksista.

Rajavartiolaitos valvoo maahantuloa ja maasta lähtemistä, tarkastaa passit ja tekee tarvittaessa viisumi- tai käännättämispäätöksiä rajalla. Lisäksi Rajavartiolaitos ottaa vastaan turvapaikkahakemukset, rekisteröi hakijat ja antaa heille perustietoa turvapaikkaprosessista.

Sisäministeriö vastaa maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja kansalaisuutta koskevan lainsäädännön kokonaisuudesta. Ministeriö ohjaa ja kehittää maahanmuuttohallintoa ja sovittaa yhteen maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa eri hallinnonalojen välillä.

Sisäministeriö tulohjaa Maahanmuuttovirastoa eli sopii viraston kanssa budjettivuoden tulostavoitteista ja tavoitteiden edellyttämistä resursseista. Työvoiman maahanmuuton osalta sisäministeriö vastaa tulohajauksesta yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on edistää maahanmuuttajien terveyttä ja hyvinvointia. STM:lle kuuluvat maahanmuuttajien toimeentuloon liittyvät kysymykset.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa työntekijöiden, opiskelijoiden, harjoittelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoon liittyvästä politiikasta ja lainsäädännöstä ja ohjaa näiden oleskelulupaprosessien kehittämistä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa myös maahanmuuttajien kotouttamisesta ja sitä koskevasta lainsäädännöstä.

Ulkoministeriö vastaa viisumipolitiikasta. Suomen ulkomaan edustustot myöntävät viisumeita ja vastaanottavat kansalaisuusilmoituksia sekä oleskelulupahakemuksia.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen.